

Naar een transparante rapportage over klimaattransitieplannen en gefinancierde emissies

In het kort Grote Nederlandse financiële instellingen hebben zich gecommitteerd aan klimaatdoelen. In hun duurzaamheidsverslag bieden zij inzicht in de transitieplannen en gefinancierde emissies. Deze informatie moet niet alleen relevant, betrouwbaar en begrijpelijk zijn, maar ook een goede vergelijking tussen marktpartijen mogelijk maken, zodat gebruikers van het verslag geïnformeerd kunnen beslissen. Dit rapport schetst een actueel beeld van de verslaggeving over klimaattransitieplannen en gefinancierde emissies van grote Nederlandse banken en verzekeraars en geeft ontwikkelpunten mee voor de sector.

Inhoudsopgave

Beeld van de markt en vier ontwikkelpunten	3
1. Gefinancierde emissies	7
2. Ontwikkelpunten voor de financiële sector	9
3. Banken	11
3.1 Rapportage over emissiecijfers	11
Marktbrede observaties	11
Observaties over rapportage emissiecijfers	18
3.2 Transitieplannen	19
Marktbrede observaties	19
Observaties over rapportage transitieplannen	22
3.3 Ontwikkelpunten voor banken	23
4. Verzekeraars	25
4.1 Rapportage over emissiecijfers	25
Marktbrede observaties	25
Observaties over rapportage emissiecijfers	31
4.2 Transitieplannen	32
Marktbrede observaties	32
Observaties over rapportage transitieplannen	34
4.3 Ontwikkelpunten voor verzekeraars	34
5. Datakwaliteit	35
Bijlage 1 – Jaarverslagen en transitieplannen	37
Bijlage 2 – Lijst met afkortingen	38

Beeld van de markt en vier ontwikkelpunten

Klimaattransitie en de rol van de financiële sector

De transitie naar een duurzame samenleving is een van de belangrijkste uitdagingen van deze tijd. Financiële instellingen mobiliseren kapitaal voor duurzame investeringen door overheden, ondernemingen en huishoudens en dragen bij aan het verduurzamen van bedrijven door te sturen op duurzaamheidsaspecten in de bedrijfsvoering. De AFM hecht belang aan deze transitie en moedigt financiële instellingen aan hun belangrijke rol hierin te vervullen.

In het Akkoord van Parijs hebben landen afgesproken de uitstoot van broeikasgassen drastisch te verminderen om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2°C, en bij voorkeur tot maximaal 1,5°C ten opzichte van pre-industriële niveaus. Nederland heeft zich hieraan gecommitteerd en heeft dit vastgelegd in de Klimaatwet, met als doel een emissiereductie van 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Deze doelstellingen zijn verder uitgewerkt in sectorspecifieke reductiedoelen voor onder andere industrie, mobiliteit, landbouw en de gebouwde omgeving.

Ook Nederlandse financiële instellingen hebben zich gecommitteerd aan klimaatdoelstellingen. In 2019 ondertekenden circa vijftig financiële instellingen het Klimaatcommitment van de financiële sector.¹ Een belangrijk onderdeel van dit commitment is het opstellen van actieplannen met concrete reductiedoelstellingen voor 2030 en een toelichting op de bijdrage aan het Akkoord van Parijs. Met de komst van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) zijn deze actieplannen geïntegreerd in het duurzaamheidsverslag dat deel uitmaakt van het jaarverslag.

De CSRD en ESRS schrijven voor dat instellingen die een klimaattransitieplan hebben, **daar in hun jaarverslag transparant over moeten zijn.** Want in dat klimaattransitieplan maken instellingen duidelijk *hoe* zij bijdragen aan het bereiken van de doelen uit het Akkoord van Parijs. Instellingen moeten daarbij niet alleen de lange-termijndoelstellingen benoemen, maar ook concrete tussendoelen formuleren. Ook moeten zij inzicht geven in de gefinancierde emissies en toelichten welke strategie zij volgen voor het terugdringen van emissies, welke hefbomen zij inzetten en hoe zij de voortgang meten van het transitieplan.

Een belangrijk uitgangspunt van de CSRD is dat de verstrekte informatie niet alleen relevant en betrouwbaar moet zijn, maar ook begrijpelijk én dat de informatie een goede vergelijking tussen marktpartijen mogelijk maakt. Gebruikers van het verslag – zoals beleggers, ngo's, consumenten en toezichthouders – kunnen dan de impact, risico's en kansen van instellingen ten aanzien van het klimaat en hun transitieplannen op waarde schatten en onderling vergelijken. De rapportage biedt daarmee belangrijk inzicht in de strategische keuzes van instellingen in hun bijdrage aan de klimaattransitie.

¹ Zie: <https://klimaatcommitment.nl/>

Duurzaamheidsverslaggeving: een gezamenlijk leerproces

De CSRD is ten tijde van dit onderzoek nog niet in Nederlandse wetgeving geïmplementeerd; instellingen die een klimaat-transitieplan hebben en daarover in hun jaarverslag 2024 over hebben gerapporteerd, hebben dat dus op vrijwillige basis gedaan. Duurzaamheidsverslaggeving volgens de nieuwe CSRD-voorschriften is een leerproces. Voor alle partijen die een rol hebben bij het jaarverslag, waaronder de instellingen zelf, maar ook voor accountants-organisaties, beleggers, ngo's en toezichthouders, waaronder de AFM. De AFM houdt formeel ook nog geen toezicht op de CSRD-rapportage, maar bereidt zich daar wel op voor door te kijken naar de duurzaamheidsverslagen die reeds volgens de voorschriften van de CSRD en de onderliggende ESRS zijn opgesteld. Dat gebeurt onder meer met deze verkenning naar de stand in de markt.²

De AFM heeft voor deze verkenning bij vier grote Nederlandse banken en vier grote Nederlandse verzekeraars onderzoek gedaan naar de klimaatrapportage en de toelichting op het klimaattransitieplan in het jaarverslag over 2024.³ De duurzaamheidsverslagen van deze instellingen zijn voor het eerst opgesteld in lijn met de nieuwe regels, zoals vastgelegd in de CSRD en de ESRS. De onderzochte instellingen hebben allemaal het Klimaatcommitment ondertekend in 2019. In deze verkenning richten we ons uitsluitend op de gefinancierde emissies (niet de gefaciliteerde of verzekeringsgerelateerde emissies of emissies uit eigen bedrijfsvoering) en het daar aan gelieerde transitieplan.

Met deze verkenning wil de AFM niet alleen de stand van de markt peilen, maar ook haar bijdrage leveren aan verdere volwassenwording van de rapportage over gefinancierde emissies en het transitieplan in het duurzaamheidsverslag van financiële instellingen. De markt beweegt al de goede kant op, zien we. Met de inzichten uit deze verkenning – gevat in marktbeelden en concrete ontwikkelpunten, zowel algemeen als per sector – kunnen partijen volgende stappen zetten in hun duurzaamheidsverslaggeving.

De ontwikkelpunten kunnen ondernemingen gebruiken voor verdere verdieping en standaardisatie van duurzaamheidsverslaggeving.

De kwaliteitskenmerken relevantie, getrouwe weergave, vergelijkbaarheid, controleerbaarheid en begrijpelijkheid uit de CSRD en ESRS zijn daarbij het uitgangspunt. Zo kunnen gebruikers van het verslag de impact, risico's, en kansen van instellingen ten aanzien van het klimaat en de transitieplannen op waarde schatten en onderling vergelijken. De rapportage is daarmee niet alleen een compliance-inspanning; het vormt het sluitstuk van de strategische zoektocht van instellingen naar hun bijdrage aan de klimaattransitie en het biedt de gebruiker van het verslag inzicht in de strategische keuzes die instellingen daarbij maken.

Marktbeeld en ontwikkelpunten

Het rapport dat nu voor u ligt, schetst een actueel beeld van de manier waarop de onderzochte partijen informatie bieden over gefinancierde emissies en klimaattransitieplannen in de jaarverslagen van 2024. Daarbij hebben wij gekeken naar de wijze waarop financiële instellingen hierover verslag doen, de mate van diepgang van de rapportage, de wijze waarop instellingen hun voortgang toelichten, en in hoeverre deze informatie onderling vergelijkbaar is.

- 2 Op 26 februari 2025 heeft de Europese Commissie voorstellen gepubliceerd voor vereenvoudiging van de bestaande duurzaamheidswetgeving, waaronder de CSRD. Het zogenoemde Omnibusvoorstel stelt wijzigingen voor in de reikwijdte en fasering van de CSRD-rapportageverplichtingen. Ook wordt gewerkt aan aanpassingen van de rapportagestandaarden. De huidige standaarden zijn 'sector-agnostisch' en gelden voor alle ondernemingen. Onder de CSRD was het oorspronkelijk de bedoeling dat er ook 'sector-specifieke' standaarden zouden worden ingevoerd, met specifieke vereisten voor verschillende sectoren, waaronder de financiële sector. Het Omnibusvoorstel kondigt echter aan dat deze sector-specifieke standaarden niet zullen worden vastgesteld. Ten tijde van schrijven van dit rapport is er nog geen politiek akkoord bereikt over de Omnibusvoorstellen. Daardoor is het nog onzeker wat de uiteindelijke reikwijdte en inhoud van de rapportagestandaarden onder de CSRD zullen zijn.
- 3 De geselecteerde partijen zijn ABN AMRO Bank (ABN AMRO), ASN Bank, ING Group (ING), Rabobank, Achmea, a.s.r., Athora Netherlands (Athora) en NN Group (NN). Deze acht partijen zijn geselecteerd voor het onderzoek omdat zij tot de grootste Nederlandse financiële instellingen behoren en onder de reikwijdte van de CSRD vallen.

Marktbeeld in vogelvlucht

Gestandaardiseerde duurzaamheidsverslaggeving is een ontwikkeltraject, waar instellingen nu de eerste stappen in zetten.

Verdere aandacht is nodig voor versterking van de samenhang, verdieping en standaardisatie zodat de gebruiker van het verslag de voortgang van het transitieplan goed kan volgen.

Alle onderzochte banken rapporteren in het jaarverslag over hun transitieplan en tussendoelen, maar de scope en diepgang verschillen nog aanzienlijk. Voor banken zijn voornamelijk de gefinancierde emissies van zakelijke leningen relevant, aangezien deze veruit de grootste bron van uitstoot vormen. Daarbij bieden banken inzicht in de sectoren die zij financieren en de doelstellingen en plannen per sector, maar ontbreekt nog consistentie binnen en tussen jaarverslagen. Rapportages tonen nog grote variatie in definities, reikwijdtes en meetmethodes, waardoor vergelijkbaarheid voor gebruikers beperkt is.

De onderzochte verzekeraars presenteren hun emissiecijfers op consistente wijze, maar de transitieplannen zijn nog beperkt vergelijkbaar. Bedrijfs- en staatsobligaties vertegenwoordigen het grootste aandeel in emissies. De plannen richten zich voornamelijk op gefinancierde emissies uit eigen beleggingen. Vergelijkbaarheid tussen verzekeraars is beperkt mogelijk door verschillen in reikwijdte, meeteenheden en rapportageformats. Aanvullende informatie over verduurzaming wordt vaak buiten het jaarverslag verstrekt.

Alle onderzochte instellingen geven aan dat de kwaliteit van data in de keten een belangrijk knelpunt is. Onzekerheden vloeien voort uit de beperkte beschikbaarheid van primaire gegevens bij gefinancierde ondernemingen, in het bijzonder verder in de waardeketen. Instellingen zijn daardoor genooddacht veelvuldig gebruik te maken van schattingen, modellen en externe dataproviders. Het verkrijgen van betrouwbare en recente data van partijen dieper in de waardeketen is ingewikkelder dan van directe tegenpartijen. De AFM richt zich voor het marktbeeld in dit rapport daarom primair op gefinancierde scope 1- en 2-emissies.

De AFM moedigt de sector aan verder te werken aan een meer gestandaardiseerde aanpak. De AFM geeft daarom enkele ontwikkelpunten mee voor de hele sector.

Vier ontwikkelpunten

1. **Verdiep de rapportage van gefinancierde emissies naar sectorale uitsplitsing en vergroot het inzicht in bijdrage van de instelling in de verduurzaming van de reële economie.** Rapporteer niet alleen op portefeuilleniveau, maar ook op sectorniveau met fysieke intensiteitsdoelen en sectorspecifieke verduurzamingsdoelen.
2. **Vergroot inzicht in wat wel en wat niet in scope is van het plan.** Maak expliciet welke delen van de portefeuille onder het transitieplan vallen en welke niet en koppel deze informatie aan de financiering in euro's en de gerapporteerde gefinancierde emissies.
3. **Verbeter de consistentie in definities en meeteenheden binnen het jaarverslag en tussen instellingen.** Gebruik consistente definities en meeteenheden, en harmoniseer marktbreed de omgang met staatsobligaties, scope 3-data en sectorindelingen. Vervolg de reeds ingezette initiatieven en samenwerking op brancheniveau, in Nederland en waar mogelijk op internationaal niveau, voor verdere standaardisatie.
4. **Neem het perspectief van de gebruiker mee en versterk de samenhang tussen rapportage over emissiecijfers en het transitieplan.** Zorg bijvoorbeeld voor logische plaatsing van informatie en een duidelijke koppeling in het duurzaamheidsverslag tussen de (totale en uitgesplitste) emissiecijfers, en de transitieplannen, zodat de gebruiker inzicht krijgt in de samenhang tussen de twee.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 geeft een korte uitleg van de betekenis van het concept 'gefinancierde emissies'. In hoofdstuk 2 wordt ingezoomd op de ontwikkelpunten die de AFM meegeeft aan de sector als geheel. In hoofdstuk 3 en 4 wordt voor respectievelijk banken en verzekeraars een marktbeeld geschetst op basis van de informatie in het jaarverslag, en worden marktbrede observaties gedeeld over de wijze waarop de instellingen rapporteren. Hierbij worden specifieke ontwikkelpunten geformuleerd voor de betreffende sector. In hoofdstuk 5 wordt tot slot ingegaan op de onzekerheden in datakwaliteit en de wijze waarop instellingen hier inzicht in geven.

1. Gefinancierde emissies

Gefinancierde emissies zijn de broeikasgasemissies die voortkomen uit de activiteiten van klanten of bedrijven waarin een financiële instelling investeert of aan wie zij krediet verstrekt. Deze emissies worden niet door de financiële instelling zelf veroorzaakt, maar zijn het gevolg van haar financiële dienstverlening. Banken en verzekeraars rapporteren over het algemeen over hun gefinancierde emissiecijfers per activaklasse. Activaklassen bestaan in de rapportage doorgaans uit leningen, aandelen, obligaties, hypotheekleningen, en/of vastgoedinvesteringen, maar kunnen per instelling in precieze definitie en reikwijdte verschillen.

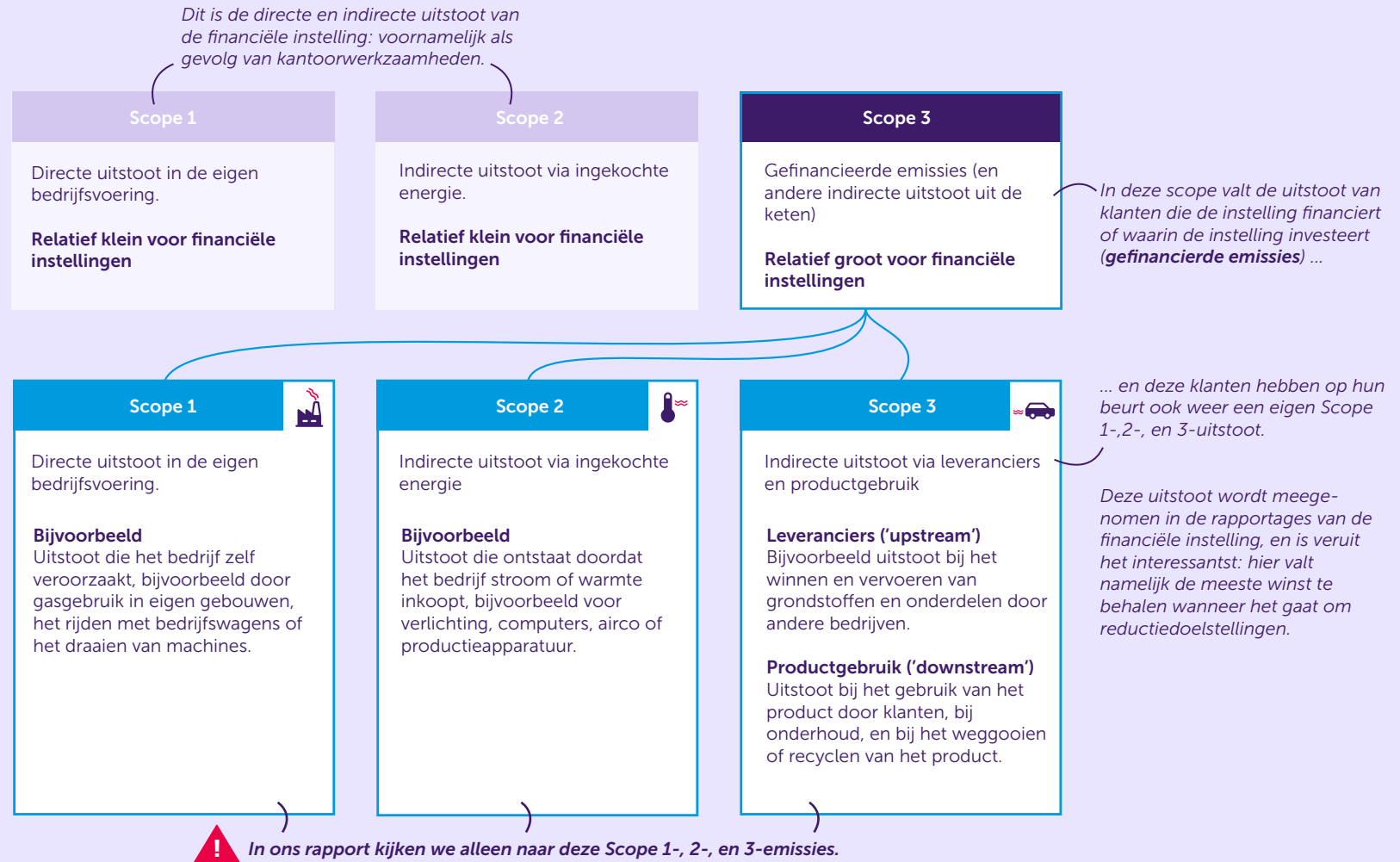
In de jaarverslagen over 2024 rapporteren financiële instellingen hun klimaatvoortgang niet alleen in termen van absolute gefinancierde emissies. Zij gebruiken ook aanvullende meeteenheden die meer context bieden bij de aard en intensiteit van deze emissies. Twee veelgebruikte meeteenheden zijn 1) economische intensiteit en 2) fysieke intensiteit van emissies.

- **Economische intensiteit:** dit is de hoeveelheid emissies per geïnvesteerde of gefinancierde euro, bijvoorbeeld uitgedrukt in ton CO₂e (koolstofdioxide-equivalent) per miljoen euro. Deze maatstaf maakt het mogelijk om emissies te relateren aan de omvang van de financiële blootstelling en is nuttig voor het vergelijken van instellingen met verschillende balansomvang. Het helpt om te beoordelen hoe emissie-intensief een portefeuille is in verhouding tot het geïnvesteerde bedrag.
- **Fysieke intensiteit:** hierbij worden emissies gerelateerd aan fysieke output, zoals kilogram CO₂ per vierkante meter vastgoed, per megawattuur energie, of per tonkilometer transport. Deze maatstaf geeft inzicht in de duurzaamheidsprestaties van de onderliggende economische activiteiten en is vooral relevant bij sectorspecifieke transitieplannen. Fysieke intensiteit is daarmee een directe indicator van de mate van verduurzaming in de reële economie.

Zoals de ESRS voorschrijven, maken instellingen onderscheid tussen gefinancierde scope 1- en 2- en scope 3-emissies en rapporteren ze over de emissie-intensiteit van hun financieringen. Wanneer we in dit rapport spreken over scope 1- en 2- en scope 3-emissies, bedoelen we de emissiecijfers op basis van de gefinancierde emissies, dus van de ondernemingen die de financiële instelling financiert of waar de instelling in investeert.

Scope 1-, 2- en 3-emissies voor financiële instellingen

In rapportages over CO₂e-uitstoot wordt onderscheid gemaakt tussen scope 1-, 2- en 3-emissies. Hieronder staat uitgelegd wat deze scopes precies betekenen voor financiële instellingen.

2. Ontwikkelpunten voor de financiële sector

De jaarverslagen over 2024 zijn een belangrijke eerste stap in de implementatie van de CSRD. Alle onderzochte banken en verzekeraars hebben transitieplannen opgesteld met concrete tussendoelen voor 2030. Zij bieden informatie over gefinancierde emissies op het niveau van (samengestelde) activaklassen en bieden inzicht in het transitieplan en de voortgang daaromtrent. In veel gevallen rapporteren instellingen hier al een aantal jaar over, vaak in aparte documentaties specifiek over het transitieplan. Dit zorgt voor instellingen ook voor een extra uitdaging: de bestaande rapportagepraktijk aanpassen aan de nieuwe vereisten van de CSRD. De rapportage volgens CSRD-normen bevindt zich dan ook nog in een ontwikkelfase: instellingen zetten goede eerste stappen, maar de diepgang en consistentie van de informatie verschillen nog binnen het verslag en tussen instellingen.

In het duurzaamheidsverslag over 2024 richten veel instellingen zich in eerste instantie op het voldoen aan de rapportagevereisten, waaronder het rapporteren van gefinancierde emissies. Banken hebben primair impact op gefinancierde emissies via de leningen die zij uitzetten en investeringen die zij doen. Gefinancierde emissies bieden dus inzicht in de emissies van de klanten die door de financiële instelling worden gefinancierd en zijn daarmee een relevante indicator voor de lezer van het jaarverslag. Deze krijgt daarmee een beeld van de uitdaging en kansen waar de instelling voor staat ten aanzien van de

transitie. De CSRD schrijft voor dat hierover op niveau van activaklassen of sector moet worden gerapporteerd. Tegelijkertijd kent deze indicator ook beperkingen als graadmeter voor de rol die financiële instellingen spelen bij de verduurzaming van de reële economie. Voor een goed begrip van de klimaatpositie van instellingen is ook verdiepende informatie nodig, zoals sectorspecifieke doelen en indicatoren die de impact van financiering in de reële economie inzichtelijk maken. Om die reden rapporteren veel instellingen ook (deels) over *fysieke intensiteitsdoelen* op sectoraal niveau. De verstrekking van verdiepende sectorale informatie gebeurt echter nog wel vaak op uiteenlopende manieren.

De AFM moedigt de sector aan verder te werken aan een meer gestandaardiseerde aanpak. Verschillen in definities, reikwijdte, meeteenheden en meetmethodes bemoeilijken momenteel nog de vergelijkbaarheid tussen instellingen. Ook binnen individuele jaarverslagen ontbreekt soms de samenhang tussen emissiecijfers en transitieplannen. Dit maakt het voor gebruikers ingewikkeld om de voortgang en ambitie van instellingen op waarde te schatten. We formuleren daarom enkele ontwikkelpunten voor de financiële sector, in lijn met de kwalitatieve kenmerken van het duurzaamheidsverslag die door de ESRS worden vereist: relevantie, getrouwe weergave, vergelijkbaarheid, controleerbaarheid en begrijpelijkheid.⁴

⁴ ESRS-1 Bijlage B: Kwalitatieve kenmerken van informatie KK1 t/m KK20.

1. Verdiep de rapportage in het jaarverslag naar sectorale uitsplitsing en vergroot het inzicht in bijdrage van de instelling in de verduurzaming van de reële economie.

Rapporteer niet alleen per activaklasse, maar bied inzicht in gefinancierde emissies op sectorniveau, inclusief sectorspecifieke verduurzamingsdoelen en fysieke intensiteitsindicatoren. Banken tonen hierin een wisselend beeld: een aantal biedt gedetailleerde sectorale informatie met fysieke intensiteitsdoelen en daarbij aanvullende toelichting, terwijl andere banken dit inzicht alleen summier bieden of beperken tot die delen van sectoren waar een transitiedoel voor is opgesteld. Verzekeraars bieden over het algemeen minder verdieping, waardoor in de rapportage de link met daadwerkelijke verduurzaming in de economie beperkt zichtbaar is. Een aantal verzekeraars geeft deze verdiepende informatie wel buiten het jaarverslag, in een apart document over het transitieplan. Dergelijke verdiepende informatie biedt voor de gebruiker van het verslag relevante duiding over de rol van de instelling in de verduurzaming van de reële economie en daarmee het bereiken van de klimaatdoelen.

2. Vergroot inzicht in wat wel en wat niet in scope is van het plan.

Maak expliciet welke onderdelen van de portefeuille wel en niet onder het transitieplan vallen, inclusief de bijbehorende emissies. In de huidige rapportages is dit vaak niet geheel duidelijk. Zo is bij banken niet altijd op een overzichtelijke manier duidelijk welk deel van de leningenportefeuille daadwerkelijk onder een concreet transitiedoel valt, en wat er nu juist *niet* onder valt. Ook bij verzekeraars is niet altijd direct duidelijk welk deel van de beleggingen in scope is en wat buiten scope blijft, of op welke indicatoren precies wordt gestuurd in het transitieplan en hoe zich dit verhoudt tot de gerapporteerde emissiecijfers.

3. Verbeter de consistentie in definities en meeteenheden binnen het jaarverslag en tussen instellingen.

Gebruik consistente definities en meeteenheden binnen het jaarverslag en doe dit waar mogelijk marktbreed. Vervolg de reeds ingezette initiatieven en samenwerking op brancheniveau, in Nederland en waar mogelijk op internationaal niveau, voor verdere standaardisatie. De huidige praktijk laat onderling nog verschillen zien: bij zowel banken als verzekeraars varieert bijvoorbeeld de omgang met staatsobligaties en de meetmethodieken voor gefinancierde scope 3-data. Dat leidt tot grote verschillen in gerapporteerde emissies. Ook hanteren zowel banken als verzekeraars verschillende definities van activaklassen en sectoren, waardoor vergelijkbaarheid voorbij portefeuilleniveau beperkt is.

4. Neem het perspectief van de gebruiker mee. Versterk de samenhang tussen rapportage over emissiecijfers en het transitieplan.

Zorg in het jaarverslag voor logische plaatsing van informatie en een duidelijke koppeling tussen de (totale en uitgesplitste) emissiecijfers en de transitieplannen. Zo krijgt de gebruiker inzicht in de samenhang tussen de twee. Dit zorgt ook voor meer coherentie van de klimaatrapportage als geheel, waardoor de jaarverslagen begrijpelijker zijn voor lezers van het verslag. Sommige instellingen bieden daarnaast verdiepend inzicht in aparte documentatie buiten het jaarverslag. Voor een goed inzicht voor de gebruiker van het verslag is het van belang dat de meest relevante inzichten en factoren ook in het jaarverslag zelf benoemd worden, zeker als de instelling daar ook op stuurt.

3. Banken

Samenvatting

Alle onderzochte banken hebben een transitieplan opgesteld met tussendoelen voor 2030, maar de scope en diepgang van de rapportage hiervan in het jaarverslag verschillen aanzienlijk.

Banken richten zich voornamelijk op gefinancierde emissies van zakelijke leningen, aangezien deze veruit de grootste bron van uitstoot vormen. Rapportages tonen nog grote variatie in definities, reikwijdtes en (meet)methodes, waardoor vergelijkbaarheid beperkt is. Banken richten hun plannen primair op sectoren die zij als materieel beschouwen, conform NZBA-richtlijnen. Banken richten zich in hun transitieplannen voornamelijk op gefinancierde scope 1- en 2-emissies in de leningenportefeuille. Zij hebben over het algemeen voor meer dan de helft van deze emissies een target geformuleerd. Enkele instellingen nemen daarnaast ook (deels) targets voor gefinancierde scope 3-emissies mee in de plannen, met name voor sectoren waar uitstoot verder in de keten een sterke rol speelt. Hoewel de rapportage over sectorale targets vaak gedetailleerd is, ontbreekt nog consistentie en een duidelijke koppeling tussen emissiecijfers en transitieplannen, wat inzicht in voortgang bemoeilijkt.

Scope van het onderzoek

Voor dit onderzoek is gekeken naar de jaarverslagen over 2024 van de vier grootste banken die in Nederland diensten verlenen aan bedrijven en consumenten: ABN AMRO, ASN Bank, ING en Rabobank.

Daarbij richten we ons in dit rapport uitsluitend op de gefinancierde emissies. Banken hebben primair impact op gefinancierde emissies via de leningen die zij uitzetten en investeringen die zij doen. Daarnaast hebben banken door middel van hun dienstverlening ook impact via *gefaciliteerde* emissies: de emissies die mogelijk worden gemaakt door bijvoorbeeld adviesdienstverlening of het begeleiden en onderschrijven van obligatie-uitgiftes; zaken die niet op de balans van de bank staan. Rapportage over gefaciliteerde emissies staat echter nog in de kinder-

schoenen; mede daarom nemen we dat niet mee in dit rapport. In dit rapport richten we ons dus alleen op de gefinancierde emissies.

3.1 Rapportage over emissiecijfers

Marktbrede observaties

De grootste Nederlandse banken hebben ieder een duidelijk eigen profiel, maar hoog-over zijn er een aantal duidelijke overeenkomsten. Hoewel bij alle banken ongeveer de helft van de balans uit hypotheek bestaat, zien we dat het zwaartepunt van de emissies voor het overgrote deel bij de zakelijke leningenportefeuille ligt. Hier is een logische verklaring voor: bedrijven veroorzaken over het algemeen meer emissies dan huishoudens. Van de onderzochte banken is ASN Bank de uitzondering, doordat de zakelijke leningenportefeuille bij deze bank klein is ten opzichte van overige activaklassen. De volgende pagina's laten per bank de emissies per activaklasse zien zoals instellingen dit zelf hebben gerapporteerd en gecategoriseerd in hun jaarverslag. Daarnaast tonen we de relatieve omvang van elke activaklasse in euro's op het totaal van de balans (voor zover deze meegenomen zijn in de emissiecijfers). De cijfers laten hoog-over per instelling zien waar de grootste verduurzamingsuitdagingen en -kansen liggen. Het marktbeeld is daarmee geen duurzaamheidsscore, maar een startpunt waarvandaan bijgehouden kan worden of en waar verduurzaming optreedt.

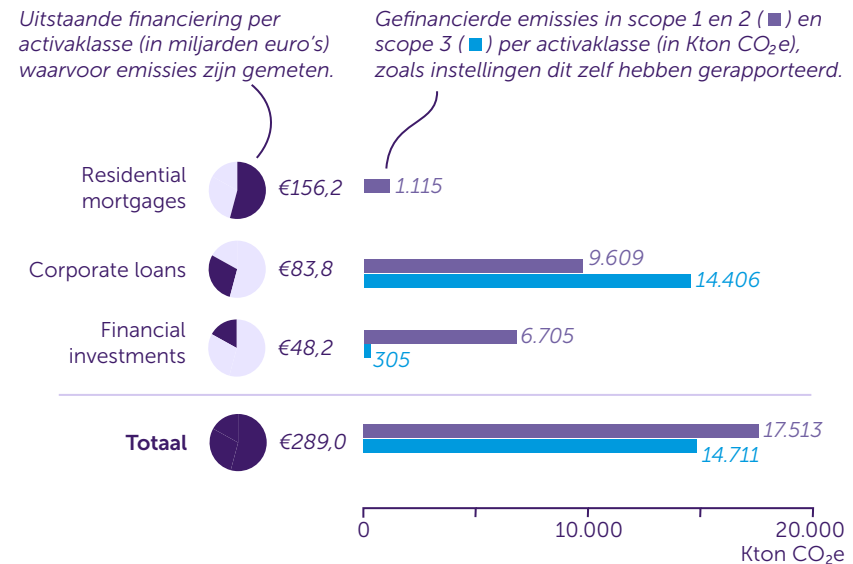
IN BEELD Gefinancierde emissies van ABN AMRO

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

ABN AMRO

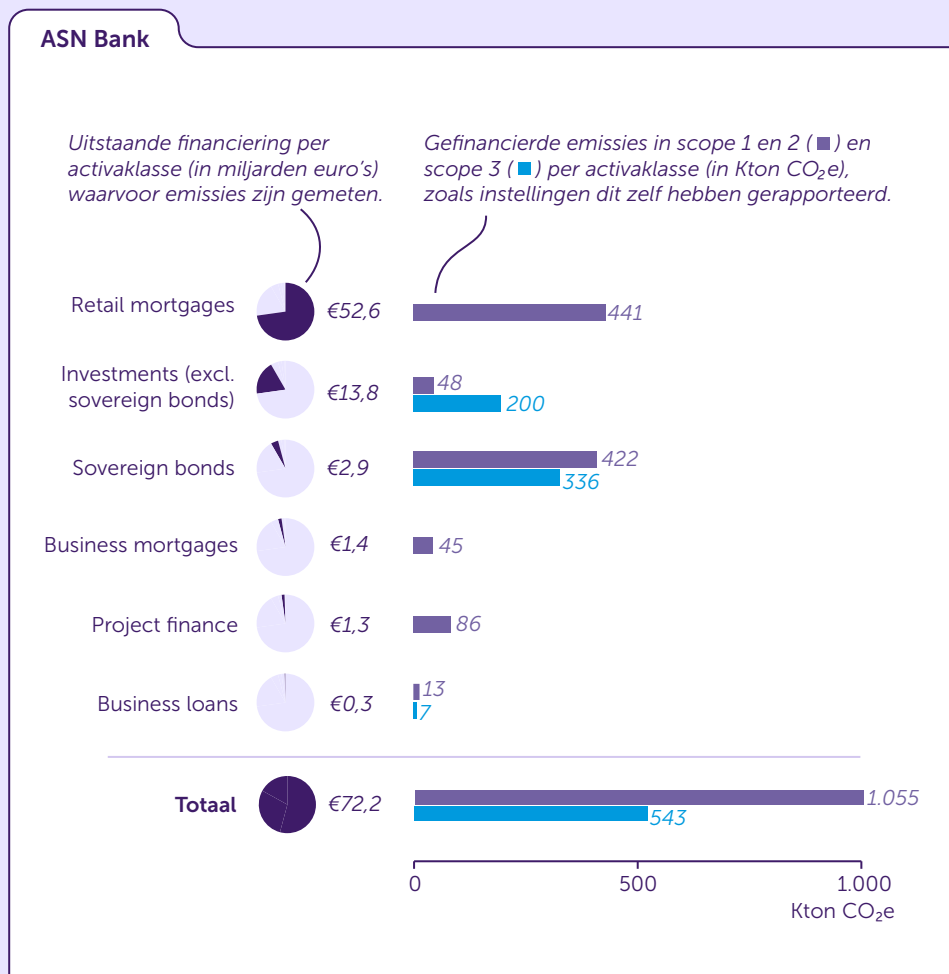

IN BEELD Gefinancierde emissies van ASN Bank

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

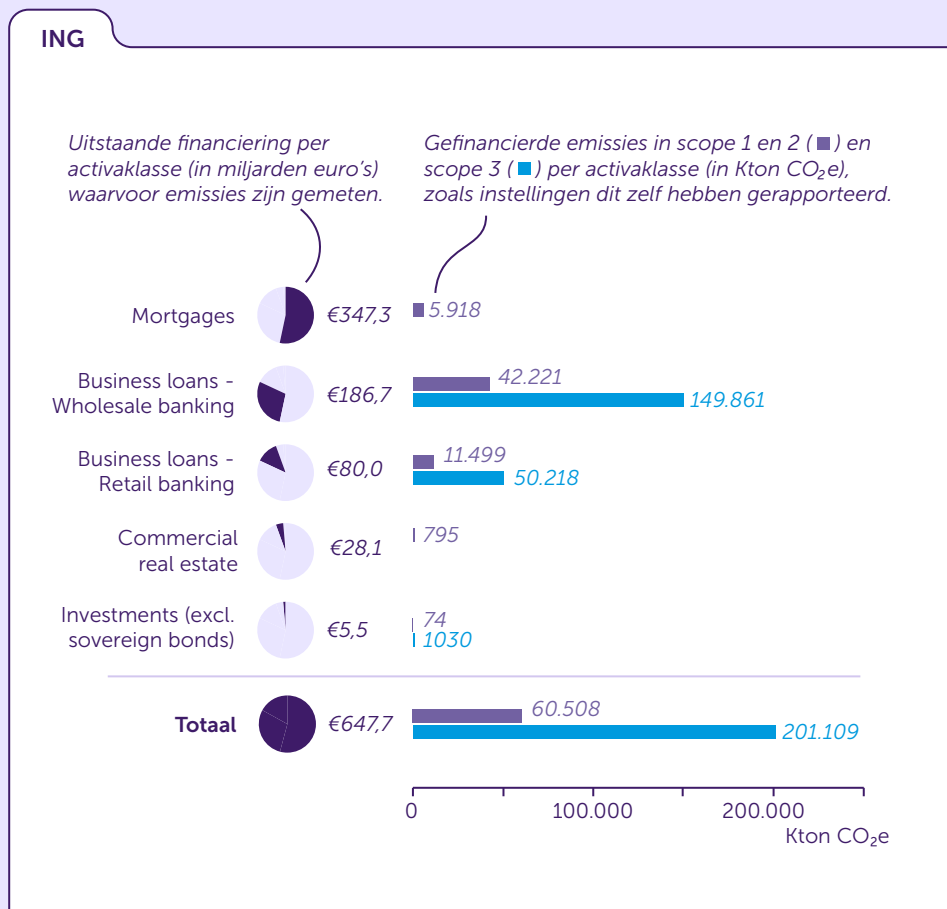

IN BEELD Gefinancierde emissies van ING

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

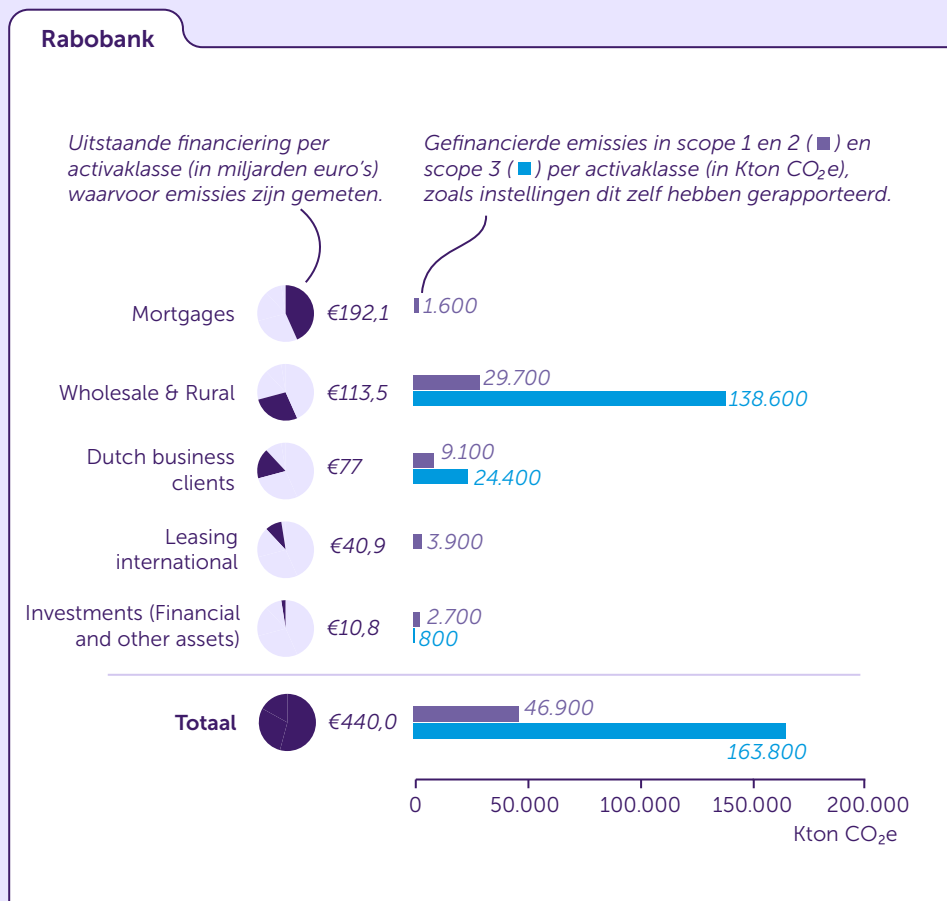

IN BEELD Gefinancierde emissies van Rabobank

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

Emissiecijfers zijn reflectie van het profiel van de bank

De grote Nederlandse banken bedienen ieder verschillende industrieën en sectoren, wat terug te zien is in de cijfers. Waar Rabobank vooral groot is in *food & agri* en aanpalende sectoren, geldt voor ABN AMRO en ING dat de gefinancierde emissies voortkomen uit een breder scala aan sectoren. Voor ING en ABN AMRO zijn dit onder andere energie, olie en gas, wegtransport en scheepvaart. ING financiert daarnaast ook luchtvaart en voor relatief bescheiden omvang (ongeveer 0,2% van de kredietportefeuille) de productie in de cement- en staalsector. Deze laatste twee sectoren zijn wel zeer CO₂-intensief en daardoor gezamenlijk al verantwoordelijk voor 4,5% van de bank haar scope 1- en 2-gefinancierde emissies. ABN AMRO heeft verder een relatief hoge blootstelling aan landbouw, bosbouw en visserij en de maakindustrie (*manufacturing*) als bron van emissies. Het profiel van ASN Bank is compleet anders: de bedrijfsleningenportefeuille is relatief klein ten opzichte van de hypotheek- en beleggingsportefeuille en bestaat voor een groot deel uit *project finance* (leningen voor specifieke activiteiten van bedrijven en niet voor een bedrijf als geheel). De gerapporteerde gefinancierde emissies voor de totale leningenportefeuille van ASN Bank zijn daarmee in zowel relatieve als absolute termen een stuk lager dan die van de overige onderzochte banken.

Bij het bezien van deze cijfers is het belangrijk op te merken dat het uiteindelijke doel van de transitie een reductie in emissies in de reële economie is. Een aanpassing van de portefeuillesamenstelling door financiële instellingen kan weliswaar leiden tot lagere gerapporteerde gefinancierde emissies, maar leidt nog niet per definitie tot minder emissies in de reële economie. Om die reden is het van belang ook dieper te kijken dan gefinancierde emissies op portefeuilleniveau voor een beoordeling van de bijdrage van instellingen aan verduurzaming van de economie. De mate waarin banken hier inzicht in bieden, verschilt nog. Ook de wijze waarop dit gebeurt verschilt, waardoor het op dit moment nog lastig is instellingen op een dieper niveau dan per activaklasse naast elkaar te leggen.

Olie en gas

Banken hebben in verschillende mate blootstelling aan de olie en gassector. ING en ABN AMRO verlenen krediet aan de olie- en gassector, waaronder aan bedrijven in de *upstream* olie- en gasindustrie. Rabobank doet voornamelijk aan zogeheten *trading*-activiteiten in deze sector. ING kent van de vier onderzochte banken de hoogste blootstelling aan de sector, met om en nabij 2 miljard euro aan *upstream* financieringen en in totaal 17,1 miljard euro aan financieringen (*upstream, midstream* en *downstream*), wat neerkomt op 5,4% van het totaal uitstaand zakelijke krediet. Voor ABN AMRO betreft het ongeveer 303 miljoen euro aan upstream financieringen, en 1,9 miljard euro in totaal voor de sector (2,3% van het totaal aan zakelijke leningen). In de transitieplannen van de instellingen wordt toegelicht met welk tempo de ondernemingen hun blootstelling aan de sector willen verminderen. ASN Bank verstrekt geen leningen aan de olie- en gassector.

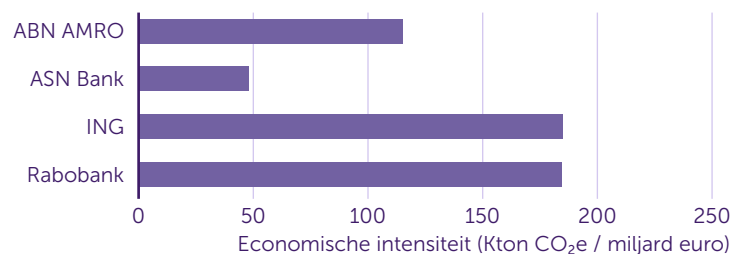
Emissie-intensiteit

Een blik op de zogeheten emissie-intensiteit – de emissies per gefinancierde euro – is relevant voor een goede vergelijking tussen instellingen. Het is immers logisch dat een instelling met een grotere balans ook hogere absolute gefinancierde emissies kent. De AFM heeft in de figuren hieronder de emissie-intensiteit van de activaklassen zakelijke leningen, hypotheekleningen en investeringen van de vier banken naast elkaar gelegd. Deze cijfers moeten wel met enige terughoudendheid worden bekeken. Dit omdat instellingen niet op exact dezelfde wijze meten, activaklassen soms net anders definiëren en te maken hebben met de beperkingen van de betrouwbaarheid van beschikbare data. Onderstaande vergelijking is daarmee niet waterdicht, en moet als benadering beschouwd worden.

Zakelijke leningen

De zakelijke leningenportefeuille is voor de meeste banken de activaklasse met de hoogste emissies, zowel absoluut als in termen van emissie-intensiteit. Het profiel van de zakelijke portefeuille (welke sectoren men financiert) is hier bepalend. Inzicht in de precieze sectoren die men financiert en de duurzaamheidsprestaties binnen die sectoren, is daarom in het bijzonder interessant voor de gebruiker van het jaarverslag om de rapportage op waarde te kunnen schatten. Omdat hierover echter nog slechts ten dele, en bovenal verschillend, wordt gerapporteerd, is het niet mogelijk een vergelijking tussen marktpartijen per sector te tonen. Dit kan vooralsnog alleen op het niveau van activaklassen. Figuur 3.1 toont een vergelijking van de economische intensiteit van de vier banken op basis van de gefinancierde scope 1- en 2-emissies.

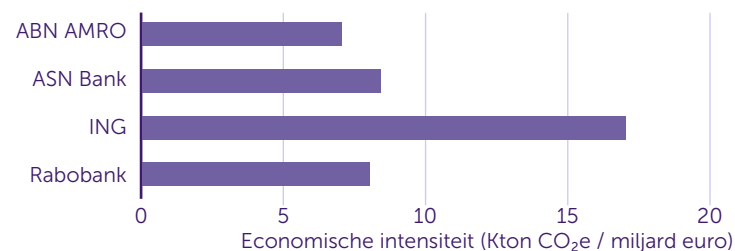
Figuur 3.1 Zakelijke leningen: economische intensiteit van gefinancierde scope 1- en 2-emissies

Hypotheeken

Alle banken hebben grote hypotheekportefeuilles, maar dit zorgt voor slechts een klein gedeelte van de gefinancierde scope 1- en 2-emissies. Zoals eerder genoemd, vormt ASN Bank hierop een uitzondering, met hypotheeken als bron van bijna 50% van de gefinancierde emissies. Hoewel veel banken vergelijkbare cijfers rapporteren over hypotheeken, zijn er ook verschillen te zien. Dit wordt mede veroorzaakt door de geografische spreiding van de portefeuille van ING (met ook een hypotheekportefeuille in andere landen dan Nederland) vergeleken met die van andere banken. In Figuur 3.2 hieronder wordt de emissie intensiteit van de hypotheekportefeuille van de vier banken met elkaar vergeleken.

Figuur 3.2 Hypotheeken: economische intensiteit van gefinancierde scope 1- en 2-emissies

Gefinancierde scope 3-emissiecijfers

Gefinancierde scope 3-emissiecijfers kennen een grote onzekerheid en zijn daarom onderling nog niet goed vergelijkbaar. Instellingen hanteren voor de rapportage van deze cijfers verschillende rekenmethodes en sectorschattingen. Omdat verder in de keten weinig data beschikbaar is, wordt sterk geleund op externe providers en databases die weer kunnen verschillen per instelling. Sommige veelgebruikte databases nemen daarbij bijvoorbeeld (nog) geen downstream-emissies mee in de berekening. De uiteindelijke cijfers zijn daarom sterk afhankelijk van de mate waarin instellingen aanvullende schattingen gebruiken. Dit kan, puur door gebruik van andere databronnen en schattingen, leiden tot significante verschillen in gerapporteerde emissies. Om die reden hebben wij deze cijfers niet opgenomen in deze vergelijking. Voor de gebruiker van het jaarverslag is het dus nog niet goed mogelijk partijen op basis van gefinancierde scope 3-emissiecijfers met elkaar te vergelijken en op basis daarvan geïnformeerde afwegingen te maken.

Observaties over rapportage emissiecijfers

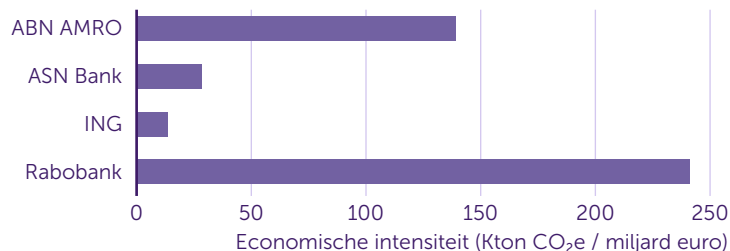
Banken zetten goede stappen in het informeren van stakeholders door in het jaarverslag te rapporteren over gefinancierde scope 1-, 2- en 3-emissiecijfers per activaklasse. Alle banken differentiëren in de rapportage naar hypotheek, vastgoed en bedrijfsleningen. Wel hanteren zij daarbij ieder eigen definities en reikwijdtes. De mate waarin instellingen deze activaklassen verder uitsplitsen verschilt, afhankelijk van de interne sturing bij de bank en type klanten dat wordt bediend. De rapportage over emissies is daarmee op activaklasse niveau per instelling duidelijk, maar onderling nog moeilijk vergelijkbaar. De mate van toelichting bij iedere activaklasse of sector verschilt ook per bank. Sommige banken doen dit redelijk uitgebreid, andere instellingen houden het bij een overzicht in tabelvorm.

Banken gaan verschillend om met staatsobligaties en rapporteren daardoor zeer uiteenlopende emissiecijfers met betrekking tot investeringen. ASN Bank, ABN AMRO en Rabobank nemen staatsobligaties wel mee in de rapportage; ING rapporteert hier niet over, omdat ze als niet-materieel zijn aangemerkt. Het wel of niet opnemen van staatsobligaties in de emissiecijfers maakt een groot verschil. Niet elke bank maakt duidelijk hoeveel van de activaklasse “investments” uit staatsobligaties bestaat, waardoor de exacte impact van de keus om hier wel of niet over te rapporteren, niet altijd inzichtelijk is. Inzicht in precies welk aandeel van de investeringen uit staatsobligaties bestaat, door een separate uitsplitsing van die emissiecijfers, is daarom van belang om de cijfers te kunnen duiden en partijen met elkaar te kunnen vergelijken.⁵

In Figuur 3.3 is te zien welk beeld er ontstaat wanneer gebruikers van jaarverslagen de emissie-intensiteit cijfers van de investeringen van banken met elkaar vergelijken. Met name door de verschillende omgang met staatsobligaties ontstaat een vertekend beeld. Investerings bestaan over het algemeen uit aandelen, bedrijfsobligaties en staatsobligaties. Gefinancierde emissies worden, zoals hiervoor omschreven, niet altijd op die manier uitgesplitst weergegeven in het jaarverslag. Daarnaast zorgen ook verschillen tussen marktpartijen ten aanzien van de gebruikte meetmethodiek en de definitie van de activaklasse bedrijfsobligaties ervoor dat, zelfs als de gefinancierde emissies van investeringen uitgesplitst worden weergegeven, deze nog niet goed tussen marktpartijen kunnen worden vergeleken.

⁵ Emissiecijfers die aan staatsobligaties worden toegekend, kunnen tegelijkertijd een vertekend beeld geven voor de totale emissierapportage, omdat er sprake kan zijn van *double counting*. Indien in een bepaald land zowel wordt geïnvesteerd of krediet wordt verleend aan bepaald bedrijf als dat er in staatsobligaties is geïnvesteerd, zullen de emissies van dat bedrijf in beide activaklassen mee worden gerekend.

Figuur 3.3 Investerings: economische intensiteit van gefinancierde scope 1- en 2-emissies

Banken gebruiken verschillende definities en reikwijdtes van sectoren, zowel binnen het jaarverslag als in vergelijking met elkaar.

Om de belangrijkste bronnen van gefinancierde emissies goed te kunnen doorgronden, is een duidelijke uitsplitsing naar emissiecijfers per sector relevant voor de gebruiker van het jaarverslag. Dit is in de verslagen over 2024 niet altijd duidelijk terug te vinden. Zo zien we in sommige gevallen dat er verschillende termen voor dezelfde sectoren of business units worden gebruikt, of dat de uitsplitsing binnen het jaarverslag op verschillende plekken op verschillende niveaus wordt gedaan (soms geaggregeerd in een grotere sectorgroep, soms dieper uitgesplitst, soms met een geografisch element), zonder dat altijd duidelijk wordt hoe het een zich tot het ander verhoudt. Ook zien we bij één bank dat er wel een overzichtelijke uitsplitsing per sector in het jaarverslag staat, maar dat deze is opgenomen in de risicoparagraaf van het jaarverslag zonder een connectie te maken met het duurzaamheidsverslag.

In een aantal verslagen plaatst de instelling de rapportage van emissiecijfers in het perspectief van het transitieplan, door ook in de totaalrapportage een uitsplitsing te maken per sector. Dit helpt de lezer van het jaarverslag de klimaatrapportage op waarde te schatten. De wijze waarop dit tot dusver wordt gedaan, geeft tegelijkertijd nog niet het volledige beeld. Want (delen van) sectoren waarvoor geen doelen zijn geformuleerd, komen niet altijd terug in die uitsplitsing.

Banken gaan tot slot verschillend om met de inherente vertraging in emissiecijfers van gefinancierde klanten. Op het moment dat het jaarverslag wordt gepubliceerd, zijn de gefinancierde emissies van het betreffende jaar nog niet beschikbaar. Dit omdat instellingen die data vaak pas in kunnen zien op het moment dat klanten zelf hun jaarverslag hebben gepubliceerd of op andere wijze hebben gerapporteerd. Er bestaat dus altijd een vertraging in de emissiecijfers. Banken gaan hier verschillend mee om. Eén bank koppelt de emissiecijfers aan de financieringen uit 2023, omdat de emissies immers ook over 2023 gaan. Zo wordt er gerapporteerd over data uit hetzelfde jaar. De andere banken koppelen de emissiecijfers aan de recentere financieringscijfers uit 2024. In dit laatste geval is er meer consistentie tussen de financiële cijfers uit het financiële verslag en het duurzaamheidsverslag. Beide keuzes zijn uitlegbaar. Voor de gebruiker van het verslag is het ten behoeve van vergelijkbaarheid echter van belang dat marktpartijen een gelijke aanpak hanteren.

3.2 Transitieplannen

Marktbrede observaties

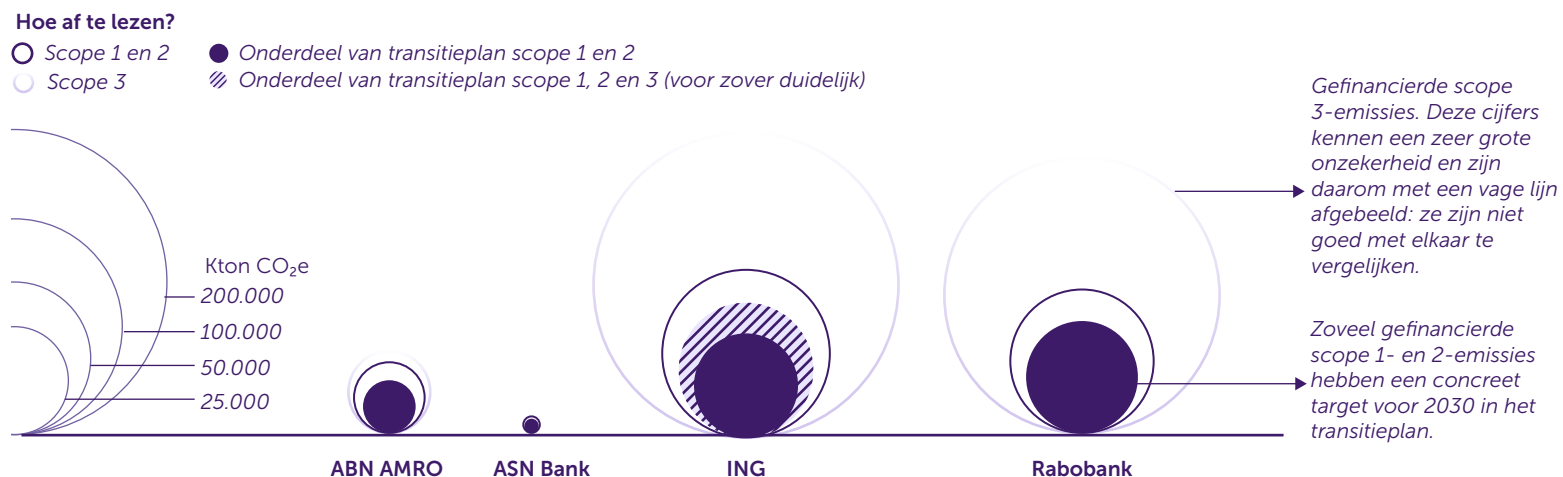
Banken richten zich in hun transitieplan met name op die sectoren in de leningenportefeuille die zij als meest materieel beschouwen.

Zij volgen hiermee de lijn die is voorgesteld door de Net Zero Banking Alliance (NZBA). In de NZBA zijn de negen belangrijkste sectoren geïdentificeerd voor het terugdringen van CO₂e-emissies, en worden banken aangemoedigd hun transitieplan in eerste instantie op deze sectoren te focussen, met concrete targets.

Banken richten zich in hun transitieplannen voornamelijk op de gefinancierde scope 1- en 2-emissies van de kredietportefeuille, met enkele uitzonderingen. Zo richten Rabobank en ASN Bank zich met concrete tussendoelen uitsluitend op deze gefinancierde scope 1- en 2-emissies. Rabobank heeft voor 60% daarvan een target voor 2030 geformuleerd. Voor ASN Bank geldt dat zij vooral hypotheek in haar portefeuille heeft, waaronder zakelijke hypotheek, en daar dan ook een concreet target aan gekoppeld heeft. Dit leidt ertoe dat voor meer dan 80% van de gefinancierde emissies een target geformuleerd.

ABN AMRO en ING nemen voor een aantal sectoren ook gefinancierde scope-3 emissies mee in de targets. Zo heeft ABN AMRO voor 55% van de gefinancierde scope 1- en 2- emissies een target geformuleerd, en neemt het daarnaast voor olie en gas *upstream* en deels voor de scheepvaartsector ook gefinancierde scope 3 emissies mee. Uit het jaarverslag valt echter niet exact op te maken hoeveel van die scope 3-emissies onder de doelen vallen. ING heeft ten opzichte van de overige banken voor een lager percentage van de gefinancierde scope 1- en 2-emissies een concrete 2030-doelstelling (40%). Dit komt mede doordat zij geen doelstelling heeft opgesteld voor de hypotheekportefeuille. Tegelijkertijd neemt ING weer wel scope 3-gefinancierde emissies mee voor sectoren waar de uitstoot verder in de keten een grote rol speelt, zoals olie en gas *upstream*, *automotive*, luchtvaart (deels) en staal (deels). Voor een deel daarvan valt ook uit het jaarverslag te halen op hoeveel emissies dit betrekking heeft. Dit is zodoende ook in Figuur 3.4 terug te zien.

Figuur 3.4 Gefinancierde emissies van de leningenportefeuille met transitiedoel voor 2030

In algemene zin geldt voor banken dat zij ook impact hebben op de scope 3-emissies van overige sectoren door zich te richten op het terugdringen van de scope 1- en 2-emissies in de meest vervuilen- de industrieën. Immers, deze industrieën zijn vaak onderdeel van de waardeketen van overige sectoren en komen zodoende terug in hun scope 3-emissies. Tegelijkertijd zijn voor het terugdringen van gefinancierde scope-3 emissies ook de afhankelijkheden van ontwikkelingen buiten de directe invloedssfeer groter, wat partijen terughoudender kan maken hier concrete doelstellingen op te plakken.

Figuur 3.4 hieronder toont per bank hoeveel van de gefinancierde emissies van de leningenportefeuille opgenomen is in het transitieplan met concrete tussendoelen voor 2030. Net als verder in dit rapport geldt voor de cijfers in deze vergelijking dat ze met enige terughoudendheid moeten worden bekeken, omdat niet altijd exact op te maken valt uit de jaarverslagen welk deel van de gefinancierde emissies wel, en welk deel geen onderdeel is van het plan. De cijfers in deze Figuur zijn daarmee bij benadering opgesteld.⁶

⁶ Voor ING zijn gefinancierde scope 3-emissies waar een concreet doel voor is omschreven in de figuur meegenomen, voor zover de hoeveelheid emissies te achterhalen valt uit het jaarverslag. Voor ABN is de exacte hoeveelheid gefinancierde scope 3-emissies met een target niet te halen uit het verslag. Om die reden zijn die emissies niet in deze figuur meegenomen.

Wanneer er geen targets zijn opgelegd, betekent dit niet per definitie dat banken die sectoren of portefeuilles niet meenemen in hun bredere aanpak.

Banken geven aan dat zij over de gehele leningenportefeuille klanten scoren op basis van duurzaamheidsindicatoren, en dat dit doorwerkt in de gesprekken die zij met instellingen voeren of in kredietvoorwaarden die zij opstellen, ongeacht of er een target is geformuleerd. Hoe hier precies op gestuurd wordt, is niet altijd in het jaarverslag terug te vinden.

Olie en gas

Banken die de olie en gassector financieren, hebben voor de upstream-activiteiten geen reductiedoel in termen van lagere fysieke intensiteit geformuleerd, maar een doel om financiering aan de sector uit te faseren.

Zowel ING als ABN AMRO geven aan hun doelstelling voor 2030 inmiddels al gehaald te hebben: 804 miljoen euro aan commitments ten opzichte van een doel van 987 miljoen euro voor ABN AMRO, en één miljard euro ten opzichte van een doel van 2,59 miljard euro voor ING. ING zegt daarmee maar liefst 61% onder het door de International Energy Agency (IEA) geformuleerde pad richting net-zero te zitten, en mikt op totale uitfasering per 2040. ING rapporteert ook upstream-activiteiten die niet in scope zijn van het transitieplan. Ook als die activiteiten zouden worden meegerekend, komt de upstream-financiering neer op in totaal twee miljard euro en zit ING in 2024 onder haar 2030-target.

Hernieuwbare energie

Banken benoemen in het jaarverslag ook concrete investeringsdoelstellingen voor de energietransitie.

Waar banken concrete bedragen noemen, gaan deze voor het overgrote deel over investeringen in hernieuwbare energie. Zo heeft ING als doel om haar investeringen in hernieuwbare energie te verdriedubbelen naar 7,5 miljard euro in 2025, en heeft ABN AMRO dit doel voor 2030 op tien miljard euro gezet. ASN Bank geeft aan tot aan 2030 alleen nog in duurzame energie te investeren, maar koppelt hier geen specifiek cijfer aan.

Hypotheeken

Banken gaan verschillend om met het formuleren van targets voor de hypotheekportefeuille.

ING heeft geen concreet tussendoel geformuleerd voor deze activaklasse. Andere banken formuleren wel concrete reductiedoelen voor 2030. Zo streeft ASN Bank naar 14,1 kg CO₂/m² in 2030 (van 20,64 in 2024), wil ABN AMRO richting 16,6 kg CO₂/m² (19,5 in 2024), en heeft Rabobank 11,2 kg CO₂/m² (23,7 in 2023) als doel. Banken geven tegelijkertijd aan dat de invloed die zij hebben op het verduurzamen van woningen beperkt is, want deze is voor een groot deel afhankelijk van de nationale, regionale of lokale energiemix en dus van overheidsbeleid. In de kredietvoorwaarden kunnen zij daarnaast niet van consumenten eisen dat zij hun woning energiezuiniger maken. Wel kunnen ze kortingen aanbieden of andere prikkels introduceren voor het verbeteren van de energielabels van woningen. Banken richten zich daar primair op in hun beleid.

Rapportage over inzet van hefboomen door banken

De duurzaamheidsverslaggevingsregels volgens uit de CSRD schrijven voor dat instellingen inzichtelijk maken welke hefboomen zij inzetten om hun transitiedoelstellingen te realiseren. Deze hefboomen zijn relevant voor de lezer, aangezien zij inzicht bieden in het instrumentarium waarmee banken hun transitiedoelstellingen beogen te realiseren.

Alle onderzochte banken geven aan welke hefboomen zij gebruiken om hun transitiedoelstellingen te behalen. Zij maken logischerwijs grotendeels gebruik van dezelfde hefboomen. De hefboomen richten zich op drie hoofdstrategieën:

1. Ondersteuning van klanten en financiering van klimaatoplossingen: banken bieden kennis, beprijzingsprikkel en specifieke duurzame financieringsproducten aan om klanten te helpen verduurzamen.
2. Engagement met klanten, sector en overheid: door dialoog en samenwerking proberen banken invloed uit te oefenen op klanten en maatschappij.
3. Aanpassingen financieringsbeleid en processen: banken brengen hun financierings- en acceptatiebeleid in overeenstemming met de transitiedoelstellingen. Dit kan ook resulteren in het stoppen of verminderen van financiering aan sectoren die niet in lijn zijn met de transitie naar een duurzame economie.

Er bestaan verschillen tussen banken in de mate van diepgang en sectorspecifieke uitwerking van de hefboomen. Een bank geeft per sectorplan aan welke hefboomen zij inzet, wat relevant inzicht biedt in de wijze waarop de bank per doelstelling haar doelen beoogt te bereiken. Een andere bank benoemt overkoepelend de hefboomen die zij inzet, en beschrijft per sector met name de acties die de bank heeft ondernomen ten behoeve van de doelstelling. In een ander geval worden de hefboomen in grote lijnen beschreven, maar in het jaarverslag niet per sector en doelstelling toegelicht.

Banken onderbouwen nog niet kwantitatief in hoeverre een specifieke hefboom bijdraagt aan het behalen van transitiedoelstellingen. Het is daarom moeilijk in te schatten hoeveel welke hefboom precies bijdraagt.

Observaties over rapportage transitieplannen

De rapportage over sectorspecifieke transitieplannen en targets van de banken is behoorlijk gedetailleerd en biedt veel informatie.

Het merendeel van de banken heeft de sectorale uitwerking van het transitieplan in een overzichtelijke tabel opgenomen, per sector of per sector en regio. Daarmee zijn de targets granulair en specifiek gericht op daadwerkelijke verduurzaming in de reële economie. De sectorspecifieke targets zijn vaak opgesteld in de vorm van bijpassende meeteenheden in termen van fysieke intensiteit (emissies per fysieke-output-eenheid). Bijvoorbeeld in kgCO₂e/MWh voor de energiesector, of gCO₂e/tkm voor transport. De geformuleerde doelen zijn over het algemeen gekoppeld aan referentiescenario's van externe instellingen als het IEA en hun Net Zero Accelerator initiative of het Science Based Targets Initiative (SBTi). ABN AMRO en ING bieden daarnaast ook nadere toelichting per sector over de doelen, acties en de resultaten tot dusver, waarbij ABN AMRO ook inzicht geeft in de hefboomen die zij per sector inzet.

Banken geven minder duidelijk aan welke (delen van) sectoren geen onderdeel zijn van het transitieplan en wat hier de achtergrond van is. Banken maken niet altijd duidelijk wat voor partijen deze emissies veroorzaken en waarom deze buiten scope zijn gelaten. Een reden kan zijn dat het gaat om bedrijven die een breed scala aan activiteiten ontplooiën, waardoor deze niet goed in één sectoraal plan te vatten zijn. Een dergelijke toelichting is echter veelal niet opgenomen in het jaarverslag. In de huidige jaarverslagen wordt daarnaast wel weergegeven wat de plannen zijn per sector, maar blijft het daarbij desondanks lastig te achterhalen hoeveel van de financiering in termen van euro's en emissies nu precies wel of geen onderdeel is van de plannen.

In algemene zin is de aansluiting in cijfers tussen het transitieplan en de (uitgesplitste en totale) emissiecijfers over 2024 nog lastig te maken. Dit komt doordat verschillende meeteenheden worden gebruikt voor de rapportage over de emissiecijfers van het afgelopen jaar en de sectorale uitsplitsing in het transitieplan: respectievelijk *gefinancierde* emissies en (meestal) *fysieke* emissies. Dit komt ook doordat de reikwijdte en definities van activaklassen en sectoren binnen het rapport kan verschillen en een directe koppeling tussen de twee rapportages in het verslag vaak niet wordt gemaakt. Een sterkere koppeling tussen deze twee maakt de reikwijdte van het plan inzichtelijker en stelt de lezer in staat de voortgang in relatie tot de gehele kredietportefeuille van de bank beter te volgen.

3.3 Ontwikkelpunten voor banken

Splits emissiecijfers per sector op consistente wijze uit en plaats relevante informatie bij elkaar. Een duidelijke uitsplitsing naar emissiecijfers per sector is relevante informatie voor de lezer voor het doorgronden van de klimaatpositie van de bank en het op waarde schatten van het transitieplan en bijbehorende onderdelen. Het helpt daarbij als deze informatie in de buurt van elkaar terug te vinden is in het duurzaamheidsverslag.

Gebruik gelijke en consistente terminologie om bepaalde sectoren of bedrijfsonderdelen aan te duiden en probeer hier als bankensector waar mogelijk gelijke definities te hanteren. Wees zo consistent mogelijk in terminologie en uitsplitsing per sector door het jaarverslag heen. Dan wordt het verband duidelijker tussen het transitieplan en de emissiecijfers per sector en activaklassen op de balans. Ook kan daarvoor het plan door de lezer van het jaarverslag beter op waarde kan worden geschat. Wij raden daarnaast aan om in marktbreed verband, in Nederland en waar mogelijk ook op internationaal niveau, zo veel mogelijk gelijke definities te hanteren en hetzelfde jaartal te hanteren van de financieringscijfers in het duurzaamheidsverslag. Dit bevordert de vergelijkbaarheid voor de gebruiker van het jaarverslag aanzienlijk.

Externe validatie van de doelstellingen uit het plan

Financiële instellingen laten slechts in beperkte mate het transitieplan valideren op *alignment* met het Akkoord van Parijs door externe partijen als het Science-Based Target initiative (SBTi). Wel gebruiken zij partijen als de IEA en SBTi voor de target-setting en referentiescenario's.

SBTi hanteert als lat voor validatie van het transitieplan dat het totaal aan activa waarvoor een *science-based* target is geformuleerd minimaal 67% beslaat van het totaal aan uitstaande financiering of totaal aan gefinancierde emissies (scope 1 en 2, en voor enkele sectoren de zogenoemde 'relevante delen' van scope 3).

Niet alle partijen zien voldoende toegevoegde waarde in externe validatie van transitieplan door instanties als SBTi. Validatie is een kostbaar traject en de vereisten zijn volgens sommige instellingen niet voor alle sectoren haalbaar. Zo zouden de *science-based* targets voor de hypothekensector voor 2030 niet te halen zijn. Instellingen kunnen zelf beperkt invloed uitoefenen op het halen van dit target en achten een target dat voldoet aan de eisen van SBTi daarom niet realistisch.

Veel instellingen kiezen er vooralsnog dus niet voor het plan extern te laten valideren. Eind maart 2025 heeft ING naar buiten gebracht dat het targets uit haar plan wel heeft laten valideren door SBTi. ASN Bank (destijds Volksbank) heeft in 2022 targets laten valideren door SBTi.

Maak in het duurzaamheidsverslag het verband duidelijk tussen de emissiecijfers per sector en het transitieplan per sector. In een aantal verslagen is een uitsplitsing per sector direct gekoppeld aan het transitieplan en bijbehorende targets. Dit geeft echter nog niet het volledige beeld. Wij raden aan inzicht te bieden in *hoeveel* gefinancierde emissies van een bepaalde sector of activaklassen precies vallen onder het transitieplan en *welk deel* van de sector of activaklasse er géén deel van uit maakt (en waarom dit zo is). In de huidige jaarverslagen staat over het algemeen gedetailleerd weergegeven wat de plannen zijn per sector, maar het blijft lastig te achterhalen wat wel en wat geen onderdeel is van de plannen en wat het aandeel daarvan is in euro's en gefinancierde emissies.

Bied naast een overzichtstabel met transitietargets per sector, ook in daaropvolgende pagina's een korte nadere toelichting per sector. Dit bevordert het begrip en duidelijkheid van de plannen. Sommige banken doen dit al, andere nog maar beperkt. Wanneer de aanpak om de doelen te bereiken verschilt per sector, is het nuttig om deze informatie ook toe te lichten in de nadere uitwerking van het plan per sector.

De volledige blootstelling aan de olie- en gassector kan duidelijker worden weergegeven. De manier waarop instellingen hierover rapporteren, verschilt tussen banken en binnen de verslagen. Zo zien we dat in totaaloverzichten niet altijd de volledige blootstelling aan deze sector wordt getoond, maar slechts het deel dat onderdeel is van het transitieplan. De verschillen binnen het jaarverslag lijken te komen door verschillende perspectieven en scope van de rapportages voor de totale emissies, het transitieplan, en de sectorspecifieke toelichtingen. Hoe het ene zich echter verhoudt tot het andere, is daarbij niet altijd duidelijk. Beter is het om in sectorale totaaloverzichten direct duidelijkheid te geven over de gehele blootstelling aan deze specifieke sector.

4. Verzekeraars

Samenvatting

De vier grootste Nederlandse verzekeraars – Achmea, a.s.r., Athora en NN – hebben een transitieplan opgesteld met netzero-doelstellingen voor 2040-2050 en tussendoelen voor 2030.⁷

Rapportage gebeurt per activaklasse, en de mate van detail verschilt per verzekeraar. Bedrijfs- en staatsobligaties vertegenwoordigen het grootste aandeel in emissies. Targets hebben betrekking op scope 1 en 2 van gefinancierde emissies en worden voornamelijk uitgedrukt in reductiepercentages en emissie-intensiteit. In geval van targets voor vastgoed of hypotheek worden deze uitgedrukt in fysieke intensiteit. De plannen richten zich voornamelijk op gefinancierde emissies uit eigen beleggingen. In een aantal gevallen zijn targets voor 2030 al behaald. Verzekeraars gaan verschillend om met het plaatsen van targets op staatsobligaties. Sommige doen dit wel, andere niet. De vergelijkbaarheid van de rapportage door verzekeraars is voor gebruikers van het verslag van belang, maar vooralsnog beperkt mogelijk door verschillen in reikwijdte, meeteenheden en rapportage-formats. Aanvullende informatie over verduurzaming wordt vaak buiten het jaarverslag verstrekt.

Scope van het onderzoek

Voor dit onderzoek is gekeken naar de jaarverslagen van de vier grootste verzekeraars in Nederland: Achmea, a.s.r., Athora en NN. Daarbij richten we ons in dit rapport uitsluitend op de gefinancierde emissies. Verzekeraars hebben primair impact op deze emissies via de eigen investeringen voor eigen risico. Daarnaast doen verzekeraars ook investeringen voor risico van polishouders en in sommige gevallen ook assetmanagementactiviteiten voor verzekeringsklanten.

In dit onderzoek richten wij ons echter alleen op de gefinancierde emissies voortvloeiend uit de eigen investeringen voor eigen risico, omdat hierover door alle verzekeraars per activaklasse wordt gerapporteerd.⁸ Verzekeraars hebben daarnaast ook een begin gemaakt met duurzaamheidsrapportage gekoppeld aan de verzekeringsactiviteiten zelf (*insurance associated emissions*). Dit staat echter nog in de kinderschoenen en nemen we mede daarom niet mee in dit rapport. In dit rapport richten we ons dus alleen op de gefinancierde emissies via de eigen investeringen voor eigen risico, wat het grootste deel van de investeringen van verzekeraars omvat.

4.1 Rapportage over emissiecijfers

Marktbrede observaties

De vier onderzochte verzekeraars verschillen ieder in omvang en type diensten die verleend worden. Verzekeringsdiensten variëren van levensverzekeringen, pensioenen en schadeverzekeringen tot zorgverzekeringen. Dit kan invloed hebben op het beleggingsrisicobeleid van verzekeraars en daarmee de blootstelling aan verschillende activaklassen. De rapportage van verzekeraars in het jaarverslag is met name gericht op inzicht in de beleggingsportefeuille per activaklasse. Hierdoor zijn de ontwikkelingen in gefinancierde emissies op dat niveau inzichtelijk. Verzekeraars splitsen de rapportage in het jaarverslag niet uit per bedrijfssector waarin wordt geïnvesteerd. Sommige verzekeraars doen dit wel in aanvullende documentatie over het transitieplan.

⁷ Verzekeraars die uitsluitend zorgverzekeringen aanbieden zijn voor dit rapport buiten beschouwing gelaten omdat de AFM slechts beperkt toezicht houdt op deze instellingen.

⁸ De scope van dit onderzoek laat een aantal activiteiten van verzekeraars buiten beschouwing:

- Asset management activiteiten voor derden (die ook niet op de balans staan) zijn geen onderdeel van dit onderzoek.
- Investeringen voor risico van polishouders worden niet door alle verzekeraars per activaklasse uitgewerkt. Achmea en a.s.r. doen dit wel, Athora en NN niet. Om verzekeraars met elkaar te kunnen vergelijken, laten we dit onderdeel voor dit rapport verder buiten beschouwing.

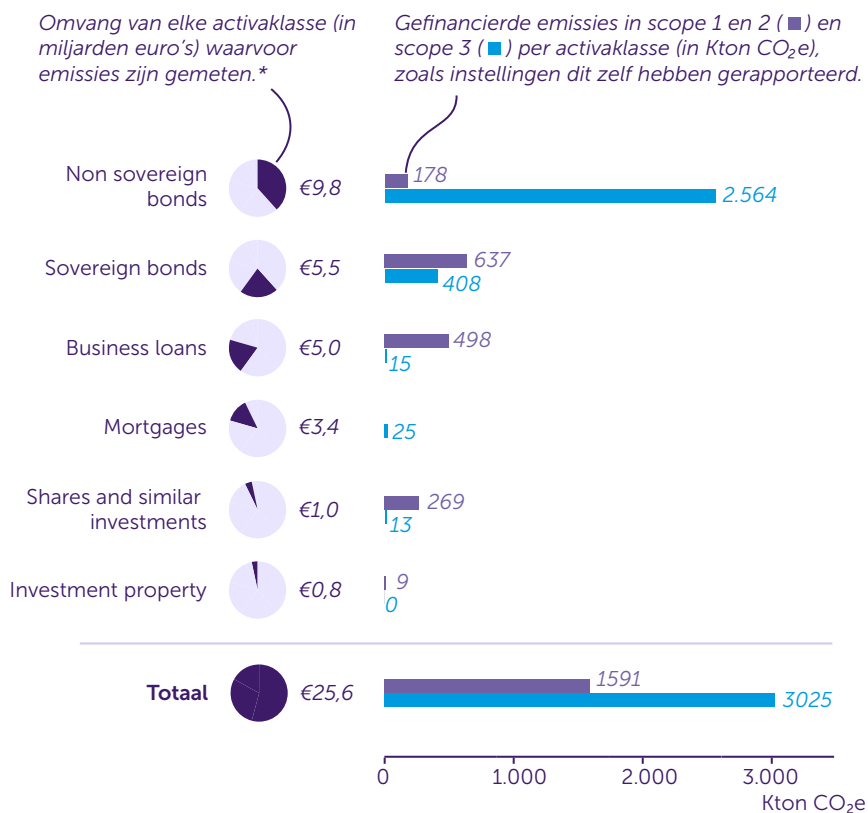
IN BEELD Gefinancierde emissies van Athora

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

Athora

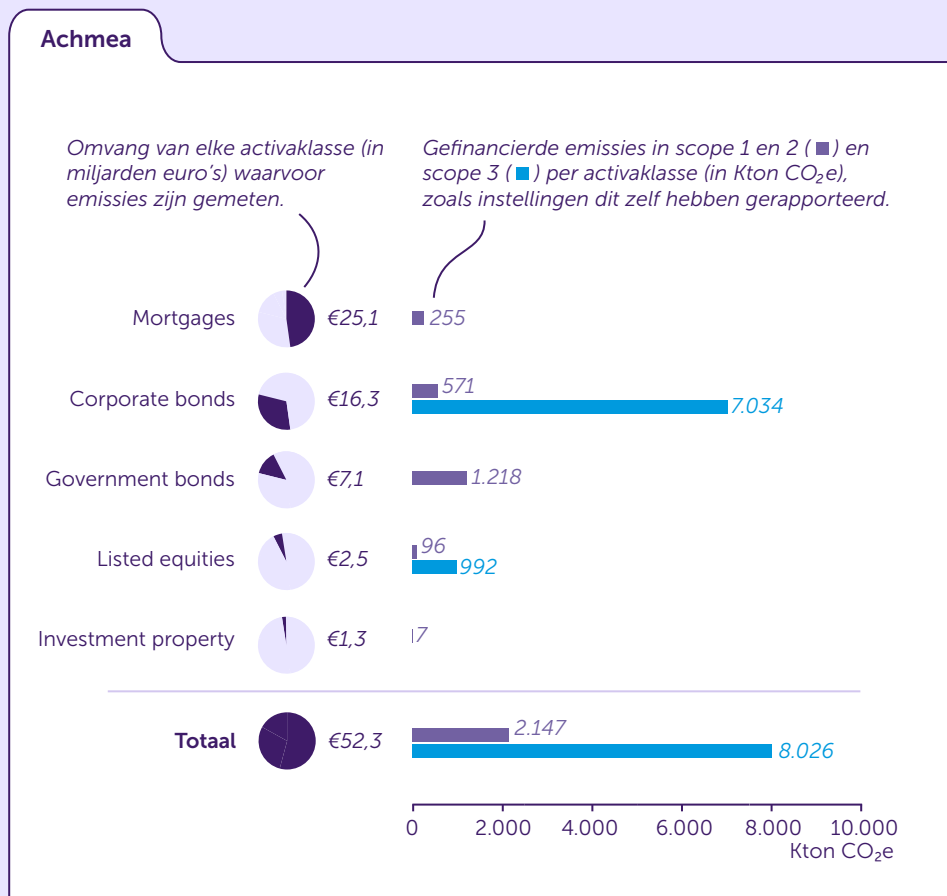
*Dit betreft omvang in euro's waarvoor gefinancierde scope 1- en 2-emissies zijn gemeten. Met uitzondering van hypotheeklen, omdat daarvoor alleen gefinancierde scope 3-emissies zijn gemeten.

IN BEELD Gefinancierde emissies van Achmea

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

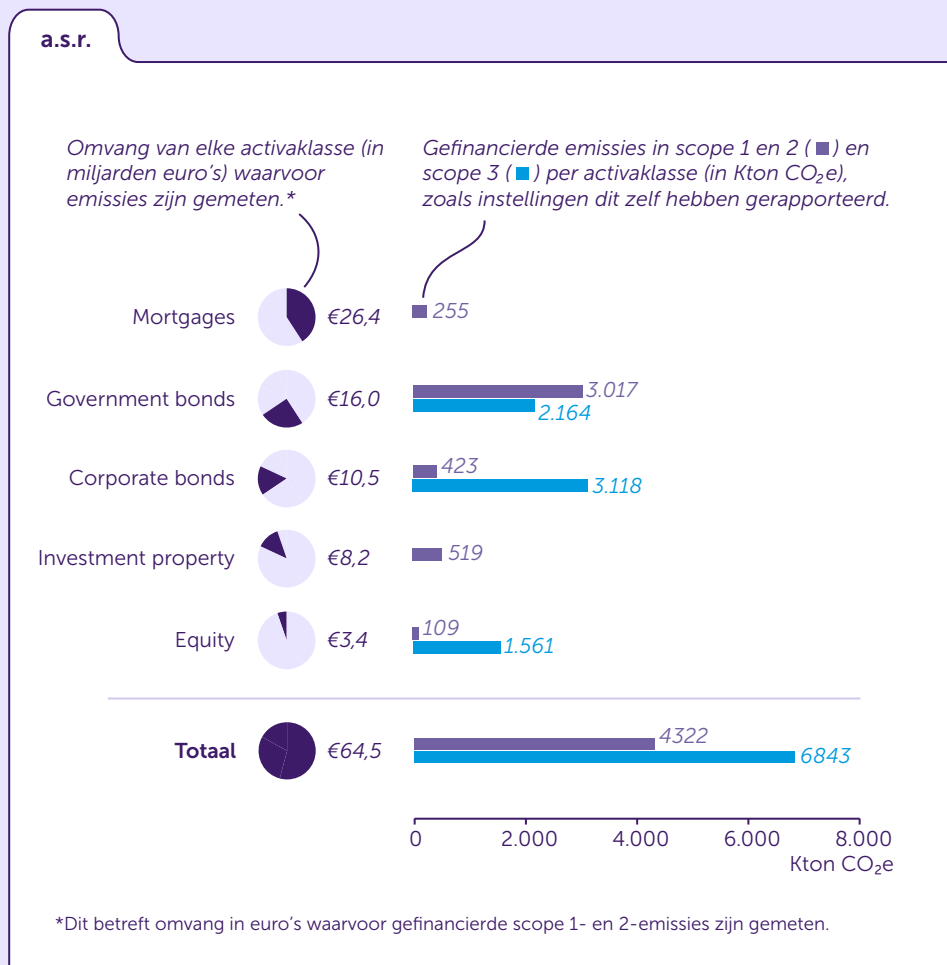

IN BEELD Gefinancierde emissies van a.s.r.

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

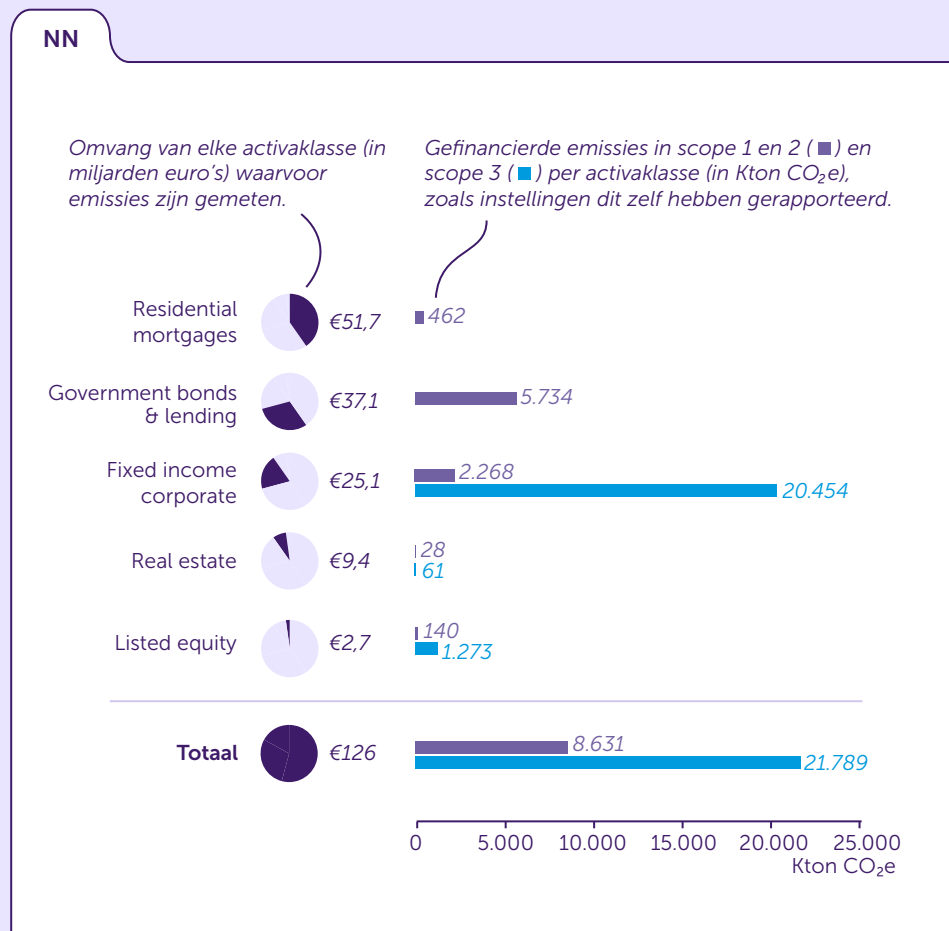

IN BEELD Gefinancierde emissies van NN

De rapportages van gefinancierde scope 3-emissies kennen een zeer grote onzekerheid en zijn daarom tussen instellingen **niet goed vergelijkbaar**.

Dat komt doordat instellingen verschillende rekenmethodes en sectorschattingen gebruiken voor deze cijfers. Bovendien leunen instellingen sterk op gegevens van **externe dataproviders en databases**. Deze gegevensbronnen kunnen onderling ook weer verschillen. Dit kan uiteindelijk leiden tot grote verschillen in de gerapporteerde emissies.

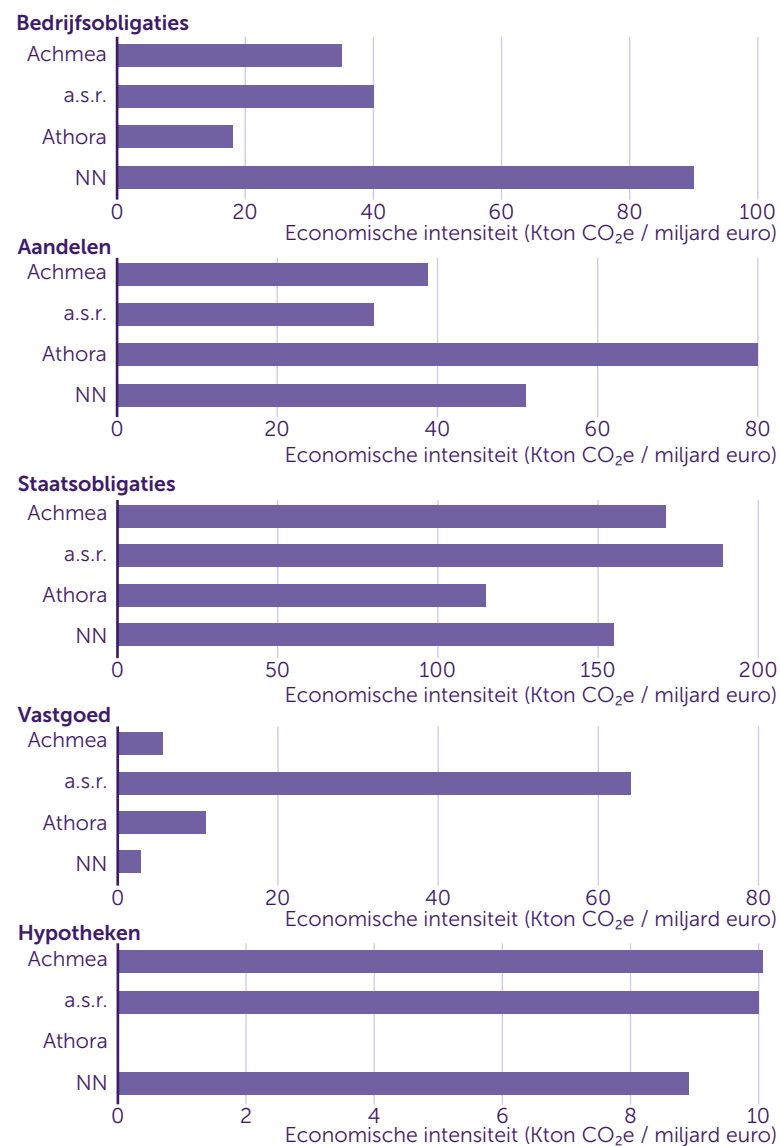

Verzekeraars hebben voor 64 tot 80% van de eigen beleggingen en financieringen de emissies berekend. Een belangrijke reden voor het niet berekenen van een deel van de emissies is dat verzekeraars voor die beleggingen nog geen (voldoende betrouwbare) data hebben kunnen verzamelen. De cijfers in deze figuren tonen uitsluitend die activa waarvan de emissies berekend zijn. Dit betekent dat de gepresenteerde cijfers een groot deel van de totale investeringen beslaan, maar (nog) niet het volledige beeld geven.

Het marktbeeld van verzekeraars toont dat bedrijfsobligaties en staatsobligaties het overgrote deel van de gefinancierde emissies vertegenwoordigen. Net als bij banken maken hypotheeklen wel een relatief groot deel uit van de investeringen in euro's, maar slechts een relatief klein deel in termen van gefinancierde emissies. Staatsobligaties vertegenwoordigen het grootste deel van de gefinancierde scope 1- en 2-emissies, terwijl bedrijfsobligaties het overgrote deel van de scope 3-emissies voor hun rekening nemen. Zoals eerder in dit rapport opgemerkt, is er bij gefinancierde emissies door staatsobligaties een vergroot inherent risico van dubbeltelling van emissies, omdat daarin ook emissies van marktpartijen in de betreffende landen worden meegenomen. Alle verzekeraars splitsen de rapportage over staatsobligaties apart uit, waardoor duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen staatsobligaties en overige beleggingen en het risico op dubbeltelling door de lezer van het rapport minder is.

Figuur 4.1 toont de economische intensiteit per activaklasse per verzekeraar, voor scope 1 en 2 van de gefinancierde emissies. Zoals valt te verwachten, valt de economische intensiteit bij staatsobligaties fors hoger uit dan bij aandelen en bedrijfsobligaties. Ten aanzien van de activaklasse vastgoed valt daarnaast op dat a.s.r. een relatief hoge emissie-intensiteit heeft. Dit komt doordat a.s.r. de grootste private eigenaar van landbouwgrond in Nederland is. Landbouwvastgoed is in algemene zin emissie-intensiever dan niet-landbouwvastgoed. Net zoals bij banken geldt bij verzekeraars dat de vergelijking van de economische intensiteitscijfers met enige terughoudendheid moeten worden bekeken. Instellingen hanteren vaak nog verschillende meetmethodes en modellen voor het opstellen van de emissiecijfers.

Figuur 4.1 Economische intensiteit gefinancierde scope 1- en 2-emissies

Observaties over rapportage emissiecijfers

Verzekeraars hanteren in grote lijnen een gedeeld rapportageformat en vergelijkbare aanpak ten aanzien van gefinancierde emissies van de eigen investeringen. Zij werken in verschillende gremia samen om te komen tot een gedeelde aanpak. Voorbeelden zijn de Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA), de Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) en samenwerking binnen het Verbond van Verzekeraars.

Tegelijkertijd zijn er in de jaarverslagen ook nog duidelijke verschillen in aanpak van de emissierapportage te zien, waardoor onderlinge vergelijkbaarheid niet altijd goed mogelijk is. Verzekeraars gaan bijvoorbeeld verschillend om met rapportage over de gefinancierde emissies van investeringen voor risico van polishouders. De meeste verzekeraars rapporteren hier wel over. Verzekeraars bepalen immers het aanbod aan polishouders. Een instelling kiest er echter voor hier niet over te rapporteren, omdat verzekeraars voor deze investeringen vaak niet eenzijdig de strategie aan kunnen passen. Het gaat hierbij om een niet onaanzienlijk gedeelte van de investeringen: variërend van 13 tot 39% van de investeringen op de balans. Ook gaan verzekeraars verschillend om met het rapporteren en uitsplitsen van de gefinancierde emissies van deze investeringen over de diverse activaklassen. Omdat niet alle verzekeraars dit doen (twee van de vier onderzochte instellingen doen dit wel), kan hiervan geen goede marktbrede vergelijking gemaakt worden.

Wanneer we kijken naar de absolute emissiecijfers, valt op dat instellingen verschillend omgaan met staatsobligaties. Sommige verzekeraars rekenen wel scope 3-emissies voor hun staatsobligaties, terwijl andere dit niet doen. Enkele verzekeraars geven aan dat de reden om dit niet te doen ligt in een gebrek aan vertrouwen in de kwaliteit en extra vertraging van de betreffende data. Verzekeraars gaan dus, net als de banken, verschillend om met het meten en rapporteren van emissiecijfers van staatsobligaties, wat onderlinge vergelijkbaarheid van de totale beleggingsportefeuille maar beperkt mogelijk maakt.

Veranderingen in gefinancierde emissiecijfers kunnen het gevolg zijn van meerdere factoren. Naast verduurzaming in de reële economie, kan dit bijvoorbeeld komen door veranderingen in de waardering van activa, wisselkoerseffecten, reallocatie van investeringen naar meer of minder emissie-intensieve sectoren, of risicohouding in het beleggingsbeleid. Dit is op zichzelf niet terug te zien in de gefinancierde emissiecijfers. Enkele verzekeraars geven daarom in separate documentatie specifiek over het transitieplan inzicht in hoeverre de veranderingen in gefinancierde emissies het gevolg zijn van daadwerkelijke verduurzaming van de onderliggende bedrijven of juist van andere factoren. Dit biedt waardevol inzicht om in te schatten welke impact verzekeraars daadwerkelijk maken ten behoeve van de transitie. Deze verdiepende inzichten zijn, afgezien van een enkele uitzondering, in het jaarverslag zelf (nog) niet opgenomen.

Verzekeraars bieden in het jaarverslag vooral inzicht op portefeuille-niveau per activaklasse, maar (nog) geen inzicht in een uitsplitsing binnen de activa waarop gestuurd kan worden, zoals een uitsplitsing per sector. Vooral bij bedrijfsobligaties kunnen cijfers per sector interessant zijn om te zien waar het zwaartepunt van de emissies ligt. Een verzekeraar, Achmea, biedt dit inzicht wel in een separaat document over het transitieplan, buiten het jaarverslag. Ook andere verzekeraars verstrekken verdiepende informatie in aanvullende documentatie buiten het jaarverslag, onder andere over elementen waarop gestuurd wordt in het beleggingsbeleid, zoals een classificatie van bedrijven op basis van *alignment* met het Akkoord van Parijs. Dergelijke informatie, met bijbehorende rapportagecijfers, is echter (nog) niet in het jaarverslag zelf terug te vinden.

4.2 Transitieplannen

Marktbrede observaties

Alle onderzochte verzekeraars hebben zich gecommitteerd aan een netzerodoelstelling richting 2040 en 2050, met tussendoelen gericht op 2030. Verzekeraars beperken zich daarbij tot targets voor scope 1 en 2 van de gefinancierde emissies. Zij gaan verschillend om met doelen voor staatsobligaties. a.s.r. en Athora nemen deze wel mee in de targets, terwijl NN en Achmea ervoor kiezen deze activaklasse buiten

hun reductiedoelstellingen te houden. De beïnvloedingsruimte van investeerders om overheden tot lagere emissies te bewegen is beperkt, wat leidt tot uiteenlopende keuzes bij het formuleren van specifieke targets voor deze activaklasse. Achmea maakt in haar jaarverslag verder expliciet duidelijk welk deel van de emissies onderdeel is van de reductiedoelstellingen in het transitieplan. Voor bedrijfsobligaties en vastgoed komt dit neer op respectievelijk 45% en 40% van de activa (in euro's). De overige verzekeraars geven aan dat geformuleerde doelen voor de activaklassen als geheel gelden.

Tabel 4.1 Gefinancierde scope 1- en 2-emissietargets voor 2030 per verzekeraar

Verzekeraar	Activaklasse	Meeteenheid	2024 resultaten	2030 doel
Achmea	Equity	tCO ₂ e/million €	38,8	40,5
Achmea	Corporate Bonds	tCO ₂ e/million €	47,9	40,5
Achmea	Mortgages (Investments insurers)	kg CO ₂ /m ²	24,4	18
Achmea	Mortgages (Banking credit portfolio)	kg CO ₂ /m ²	24,6	18
Achmea	Real Estate	kg CO ₂ /m ²	20	19,9
NN	Corporate Investments (Equities and corporate bonds)	tCO ₂ e/million €	86	68,75
NN	Mortgages NN Originated	kg CO ₂ /m ²	22,9	18,1
a.s.r.	Financed Emissions	tCO ₂ e/million €	39	30,75
a.s.r.*	Assets management (Equities, corporate bonds, and government bonds)	tCO ₂ e/million €	118,7	98
a.s.r.*	Real Estate property	tCO ₂ e/million €	7	2
a.s.r.*	Real Estate farmland	tCO ₂ e/million €	267	243
a.s.r.*	Mortgages	tCO ₂ e/million €	10,4	5,07
Athora	Absolute Emissions	tCO ₂ e	2.867.888	3.178.250

*De tussendoelen uitgesplitst per activaklasse staan niet in het jaarverslag, maar wel in het aparte document "Climate Transition Plan" van a.s.r.⁹

⁹ Zie bijlage 1 voor het document "Klimaattransitieplan 2025" van a.s.r.

De meeste instellingen tonen in hun transitieplan een concrete uitwerking van de doelen per activaklasse, al verschilt de mate van uitsplitsing die verzekeraars hanteren. a.s.r. heeft voor haar gefinancierde emissies in het jaarverslag één overkoepelend doel geformuleerd. De targets per activaklasse zijn niet terug te vinden in het jaarverslag, maar in een apart rapport over het transitieplan. Voor de vergelijkbaarheid zijn deze targets wel opgenomen in het overzicht in Tabel 4.1. Athora heeft een benadering gekozen die afwijkt van die van de overige verzekeraars, door in het jaarverslag een absoluut reductiedoel te formuleren voor al haar gefinancierde emissies (scope 1 en 2). Verzekeraars hebben verder, anders dan banken, geen verdiepende targets per sector geformuleerd.

Tabel 4.1 toont de geformuleerde targets van elke verzekeraars op een rij. In sommige gevallen zijn de reductiedoelen voor 2030 voor specifieke activaklassen al gehaald of zo goed als gehaald. Zo heeft Achmea voor haar aandelenportefeuille het doel voor 2030 al bereikt, en is dit al bijna gelukt voor de vastgoedportefeuille. Voor Athora geldt dat uit de rapportage volgt dat de doelen voor 2030 al gehaald zijn. Tegelijkertijd geeft Athora aan dat een correctie voor verschillen in databeschikbaarheid tussen activaklassen ertoe kan leiden dat er nog een reductie te realiseren is voor het 2030-doel.

Gebruik van hefboomen in de rapportage over transitieplannen door verzekeraars

De duurzaamheidsverslaggevingsregels volgend uit de CSRD schrijven voor dat instellingen inzichtelijk maken welke hefboomen zij inzetten om hun transitiedoelstellingen te realiseren. Deze hefboomen zijn relevant voor de lezer, aangezien zij inzicht bieden in het instrumentarium waarmee verzekeraars hun transitiedoelstellingen beogen te realiseren.

Alle onderzochte verzekeraars benoemen hefboomen voor hun transitiedoelstellingen ten aanzien van de gefinancierde emissies voortkomend uit hun investerings- en hypotheekportefeuilles. De meeste verzekeraars benoemen daarnaast ook hefboomen voor

hun verzekeringsgerelateerde emissies (de emissies gerelateerd aan de verzekeringsproducten die worden aangeboden), maar deze vallen buiten de scope van dit onderzoek.

Gezien de aard van de activiteiten maken verzekeraars grotendeels gebruik van dezelfde typen hefboomen.

- Toepassen van screeningscriteria: het uitsluiten van bepaalde sectoren en het integreren van ESG-factoren in het beleggingsproces.
- Engagement: dialoog en stemgedrag gericht op het stimuleren van (verdere) reductie van broeikasgasintensiteit bij specifieke bedrijven of sectoren.
- Sectorale samenwerking: deelname aan branche-initiatieven en samenwerkingsverbanden om collectieve impact te vergroten.
- Impact investeringen: investeren in klimaatoplossingen en projecten met positieve duurzaamheidseffecten. Verzekeraars hebben hierbij kwantitatieve doelen opgesteld voor het aantal investeringen die aangemerkt kunnen worden als “duurzaam” of “impact”. De impact investeringen zijn daarbij voornamelijk, maar niet uitsluitend, gericht op hernieuwbare energie.

Er bestaan duidelijke verschillen in de mate van specificiteit en diepgang in de hefboomen van verzekeraars. De meeste verzekeraars geven in het jaarverslag aan welke hefboomen zij toepassen binnen verschillende onderdelen van hun portefeuille, zoals corporate investments (aandelen en bedrijfsobligaties), staatsobligaties, hypotheek en vastgoed. Een verzekeraar beschrijft in haar verslag een set hefboomen die van toepassing is op haar gehele investeringsportefeuille.

Twee verzekeraars doen in aparte klimaattransitierapporten een poging om de impact van specifieke hefboomen te kwantificeren. Dit biedt waardevolle inzichten in de effectiviteit van individuele hefboomen en andere beïnvloedende factoren.

Observaties over rapportage transitieplannen

Verzekeraars gebruiken verschillende reikwijdtes en meeteenheden voor hun transitiedoelen. Hierdoor is het ingewikkeld de klimaatpositie, ambitie en voortgang van marktpartijen met elkaar te vergelijken. Instellingen koppelen de rapportage over emissiecijfers niet altijd aan de bijbehorende reductiedoelen voor die specifieke activaklasse. Dit komt mede doordat de transitiedoelen in sommige gevallen in andere meeteenheden zijn opgesteld dan die voor de emissierapportage worden gebruikt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de hypotheek- en vastgoedportefeuille, waar gestuurd wordt op fysieke intensiteit en niet op absolute gefinancierde emissies of economische intensiteit. Verzekeraars zijn daarnaast niet altijd duidelijk over de reikwijdte van het transitieplan en op welk deel van de activa de doelen betrekking hebben. De mate waarin dit expliciet wordt gemaakt, verschilt per instelling.

Verzekeraars beschrijven sommige doelen in termen van een reductiepercentage, terwijl andere doelen zijn beschreven in termen van een specifiek emissiecijfer (in economische intensiteit of absoluut). Het staat instellingen vrij om hier keuzes in te maken. Door alleen reductiepercentages op te nemen, is inzicht in het uiteindelijke doelgetal afhankelijk van onder andere het basisjaar dat wordt gekozen en emissies gerelateerd aan dat specifieke jaar. Een vergelijking van de doelstellingen van verzekeraars is daarmee lastig te maken voor gebruikers van het jaarverslag.

4.3 Ontwikkelpunten voor verzekeraars

Gebruik relevante meeteenheden voor targets per activaklasse, en benoem de uitgesplitste targets in het jaarverslag als deze er zijn.

Alle verzekeraars hebben emissiereductieplannen opgesteld, maar omdat de meeteenheden, reikwijdte en beschrijvingen sterk verschillen is onderlinge vergelijkbaarheid ingewikkeld. De meeste verzekeraars splitsen de targets uit per activaklasse, hoewel dit niet bij alle instellingen direct in het jaarverslag terug te vinden is.

Benoem naast reductiepercentages ook bijbehorende emissiecijfers, al dan niet in de vorm van emissie-intensiteit. Sommige doelen worden beschreven in termen van een reductiepercentage, terwijl andere doelen zijn beschreven in termen van een specifiek emissiecijfer (economische intensiteit of absoluut). Het staat instellingen vrij om hier keuzes in te maken. Voor de begrijpelijkheid, vergelijkbaarheid en consistentie met de rapportage in de rest van het verslag, zou het bevorderlijk als verzekeraars de doelstelling niet alleen in termen van reductiepercentages, maar ook het bijbehorende doelgetal van de betreffende indicator (absoluut of in termen van intensiteit) benoemen. Inzicht in het doel is daarmee minder afhankelijk van het basisjaar dat wordt gehanteerd en waar het reductiepercentage op is gebaseerd. Dit geeft investeerders en andere stakeholders op toegankelijker wijze inzicht in de ambities van de instellingen.

Maak duidelijk wat de scope van het plan is en laat daarmee zien op welk deel van de activa (ook kwantitatief) de targets betrekking hebben. Door duidelijkheid te bieden over de precieze reikwijdte van de gestelde doelen, wordt er een sterkere connectie gemaakt tussen de gerapporteerde gefinancierde emissies en het transitieplan. Dit bevordert het inzicht en begrip voor de lezer van het verslag.

Biedt inzicht in de impact die de onderneming maakt ten aanzien van verduurzaming in de reële economie en de indicatoren waar de verzekeraar op stuurt. Verzekeraars geven in aparte documentatie buiten het jaarverslag interessante inzichten in de verduurzaming van bedrijven waar zij in beleggen. Daarbij proberen zij ook weer te geven hoeveel van de verandering in gefinancierde emissies het gevolg is van andere factoren dan verduurzaming, bijvoorbeeld door een sectorale herschikking van de portefeuille. Ook wordt in de aparte documentatie inzicht geboden in factoren waarop wordt gestuurd in het beleggingsbeleid, zoals de mate van *alignment* met het Akkoord van Parijs van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd. Als verzekeraars hierop proberen te sturen, is dit interessante en relevante informatie die ook in het jaarverslag opgenomen moet worden.

5. Datakwaliteit

Alle onderzochte instellingen geven aan dat kwaliteit van data over broeikasgasemissies in de keten een uitdaging blijft. Onzekerheden vloeien voort uit de beperkte beschikbaarheid van gegevens bij gefinancierde ondernemingen, in het bijzonder verder in de waardeketen. Financiële instellingen zijn daardoor genoodzaakt veelvuldig gebruik te maken van schattingen en modellen en data die externe dataproviders bieden.

Om transparant te zijn over de databetrouwbaarheid van de rapportage, maken instellingen gebruik van de PCAF Data Quality Score, een vijfdelige schaal die de betrouwbaarheid van emissiegegevens duidt. Deze scores zijn onderdeel van de Global GHG Accounting & Reporting Standard for the Financial Industry, ontwikkeld door PCAF. De PCAF-datakwaliteitsscore bestaat uit een vijfpuntsschaal die de betrouwbaarheid van emissiegegevens aangeeft, van score 1 (hoge kwaliteit, direct gerapporteerd en geverifieerd) tot score 5 (laagste kwaliteit, gebaseerd op generieke aannames zonder specifieke bedrijfsdata).

In Figuur 5.1 zien we de distributie van de databetrouwbaarheidsscores van alle onderzochte instellingen, per activaklasse, voor gefinancierde scope 1- en 2-emissies en scope 3-emissies. Waar instellingen verschillende definities hanteren voor activaklassen, of binnen activaklassen onderscheid maken, is de definitie van de betreffende instelling in de figuur opgenomen.¹⁰

Weinig verrassend is dat de scope 1- en 2-data van gefinancierde emissies van hogere kwaliteit zijn dan scope 3-data. Het verkrijgen van betrouwbare en recente data van partijen dieper in de waardeketen is immers ingewikkelder dan van directe tegenpartijen. Uit de cijfers blijkt verder dat de kwaliteit van data ten aanzien van investeringen sterk verschilt tussen instellingen. Bij de meeste instellingen is de datakwaliteit van investeringen hoger dan bij de leningenportefeuille.

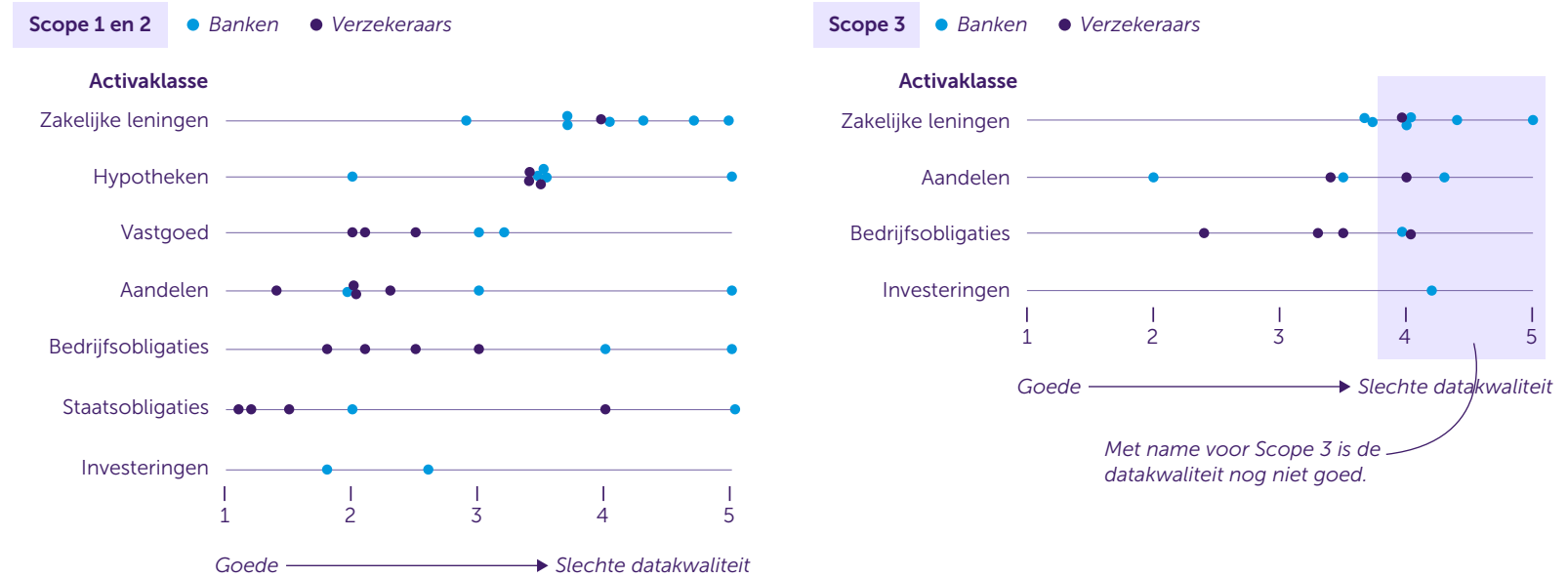
Ook blijkt vastgoed data beter verkrijgbaar dan data voor hypotheeken, hoewel niet alle instellingen apart scores voor vastgoed rapporteren. De laagste datakwaliteit vinden we duidelijk terug bij de activaklasse bedrijfsleningen.

De mate van uitsplitsing van datakwaliteit verschilt tussen instellingen en niet elke partij rapporteert scope 3-datascores. Twee banken voegen alle investeringen samen in één emissiecijfer met bijbehorende datakwaliteitsscore. ING daarentegen rapporteert ook datakwaliteitsscores per sector, wat interessante aanvullende inzichten kan geven. De scope 1 en 2 databetrouwbaarheid voor staal (1,9) en *automotive* (2,4) zijn van hogere kwaliteit dan de overige sectoren (rond de 3). Voor scope 3-gefinancierde emissies is de data voor *automotive* (2,3) en cement (2,8) van hogere kwaliteit, voor de overige sectoren ligt dit cijfer rond de 3-4.

De PCAF-datakwaliteitsscores zijn een handig hulpmiddel om de betrouwbaarheid in te schatten, maar kennen ook grenzen. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat een onderneming fondsen aanbiedt en daarbij emissiecijfers rapporteert, waarbij het zelf leunt op schattingen en sectorgemiddelden. Omdat de onderneming de cijfers echter zelf heeft gerapporteerd, krijgt de data die deze partij aanbiedt alsnog een relatief hoge datakwaliteitsscore volgens de PCAF-schaal.

¹⁰ ASN Bank differentieert niet tussen scope 1 en 2 en scope 3 cijfers. Voor deze partij zijn in beide figuren dezelfde cijfers opgenomen.

Figuur 5.1 PCAF datakwaliteitsscore per activaklasse zoals gerapporteerd door instellingen

Bijlage 1 – Jaarverslagen en transitieplannen

Links naar jaarverslagen 2024 en recente klimaattransitieplannen van onderzochte ondernemingen:

Dit rapport is hoofdzakelijk gebaseerd op de jaarverslagen over 2024. Daarnaast wordt gerefereerd aan recent gepubliceerde klimaattransitieplannen van enkele ondernemingen. Hieronder zijn de hyperlinks terug te vinden naar de betreffende documenten.

ABN AMRO Bank

- [Jaarverslag 2024](#)

Achmea

- [Jaarverslag 2024](#)
- [Klimaattransitieplan 2025](#)

ASN Bank

- [Jaarverslag 2024](#)

a.s.r.

- [Jaarverslag 2024](#)
- [Klimaattransitieplan 2025](#)

Athora Netherlands

- [Jaarverslag 2024](#)

ING Group

- [Jaarverslag 2024](#)

NN Group

- [Jaarverslag 2024](#)
- [Klimaattransitieplan 2025](#)

Rabobank

- [Jaarverslag 2024](#)

Bijlage 2 – Lijst met afkortingen

CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
CO₂e	Carbon dioxide equivalent (koolstofdioxide-equivalent)
ESG	Environmental, Social and Governance
ESRS	European Sustainability Reporting Standards
GHG	Greenhouse Gas (broeikasgas)
IEA	International Energy Agency
NZA	Net Zero Accelerator (initiatief van IEA)
NZAOA	Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA)
IGCC	Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)
NZBA	Net Zero Banking Alliance
PCAF	Partnership for Carbon Accounting Financials
SBTi	Science Based Targets initiative